



Meedoen met Meerwaarde

Kadernota over de aanpak van schulden,
financieel rondkomen, meedoen en het
vinden van werk
2020 - 2024



Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting en leeswijzer	4
Hoofdstuk 1: Sturen op impact en outcome	5
1.1 Impact: Hoe ziet het sociaal domein in Zoetermeer er in 2024 uit?	
1.2 Outcome: Hoe weten we of dat gelukt is?	
1.3 Samenwerking en regie	
Hoofdstuk 2: Output: Hoe kunnen we dat meten?	7
2.1 Ontwikkeling van indicatoren	
2.2 De gemeente heeft deels invloed in het realiseren van de gewenste impact	
Hoofdstuk 3: Activiteiten: wat moeten we daarvoor doen?	9
3.1 Iedere inwoner doet mee aan de samenleving	
3.2 Autonome inwoners: meedoen wordt niet beperkt door inkomen	
Hoofdstuk 4: Input: wat hebben we daarvoor nodig?	18
4.1 Inzet op maatschappelijk rendement	
4.2 Bestedingsoverzichten schulden, armoede en participatie	
Bijlage 1: Uitvoeringsagenda	25
Bijlage 2: Samenspraak en advies Adviesraad Sociaal Domein	28
Bijlage 3: Terugblik	29



Voorwoord

Zoetermeer wil een stad zijn waar iedereen mee kan doen. Waar iedereen zich thuis voelt, kan werken, zich kan ontplooiën en ontspannen. We zetten ons in voor een samenleving waar iedere Zoetermeerder ertoe doet en tot zijn recht kan komen.

Uit onderzoek en ervaring weten we dat armoede en schulden een grote invloed hebben op het denk- en doen-vermogen van mensen en op het psychisch en fysiek welbevinden. Het niet kunnen rondkomen en het hebben van schulden kan leiden tot problemen op andere levensgebieden, bijvoorbeeld huiselijk geweld en gezondheidsklachten. Ook weten we dat kinderen van ouders met schulden opvallend vaak zelf ook in geldproblemen komen.

Ongeveer 85% van de mensen met een bijstandsuitkering zit langer dan een jaar in de bijstand. En ook langdurige werkloosheid leidt vaak tot allerlei andere problemen. Maar ervaringen in het project '[Aandacht Werkt](#)' maken tegelijkertijd duidelijk dat aandacht verschil kan maken. Belangrijk is dat er naast participatie ook aandacht is voor de (soms complexe) problematiek als geheel. En dat de hulp vanuit de verschillende domeinen op elkaar is afgestemd.

In een bredere context ligt er verband met de samenstelling van de Zoetermeerse bevolking. Op het moment dat meer kwetsbare inwoners in onze stad komen wonen dan er vertrekken, zal de hoeveelheid mensen met risico op schulden of andere sociale problematiek verder toenemen. Ons woningaanbod houdt hiermee verband. De analyse hiervan zal in het visietraject Zoetermeer 2040 aan de orde komen.

Kortom: de thema's re-integratie, armoede, schuldhulpverlening staan niet op zichzelf. We moeten 'breder' kijken. In deze nota maken we daarom de keuze om in te zetten op maatschappelijk rendement. Hiermee bedoelen we dat de middelen die we inzetten moeten leiden tot een duurzaam resultaat. De bedoeling van ons re-integratiebeleid is daarom meer dan 'de kortste weg naar werk' of de bespaarde uitkeringen. Bij het verdelen van schaarse middelen wegen we ook de effecten op andere leefgebieden mee. Bijvoorbeeld de besparingen op zorgkosten, de baten van een veiligere stad of kansen voor opgroeiende kinderen. En zo investeren we, hoewel dit moeilijk in euro's is uit te drukken, vooral in de kwaliteit van leven van onze inwoners.

In de [transformatieagenda](#) 'Het verschil is de bedoeling' staat het realiseren van maatwerk centraal. Onze transformatie-strategie om er achter te komen wat werkt in het sociaal domein is 'leren'. Leren gaat niet vanzelf. Vanuit de transformatieagenda is daarom gestart met de leeragenda van de raad. De inzichten uit deze leersessies zijn als leidraad gebruikt voor het opstellen van deze nota (die daarom een wat andere opzet heeft dan u van ons gewend bent).

Met deze nota maken we ook een start met een andere manier van sturen op het sociaal domein. We realiseren ons dat we nog aan het begin staan. De komende tijd moeten we als raad en college in gesprek blijven over het Zoetermeer dat we voor ons zien en of we op de goede weg zijn om daar te komen. De fijne gesprekken die we de afgelopen tijd hebben gevoerd maken dat we hier alle vertrouwen in hebben voor de toekomst!

M.J.M van Driel

Wethouder Sociale Zaken,
Arbeidsmarkt en Inkomen

J.W. Groeneveld

Wethouder Jeugd en
Armoedebeleid

Samenvatting en leeswijzer

Dit is de kadernota 'Meedoen met Meerwaarde 2020-2024'. Hierin is de beleidsvisie op de thema's armoede, schulden en re-integratie in samenhang opgesteld. Deze nota vervangt de vorige drie afzonderlijke beleidsnota's op armoede, schuldhulpverlening en re-integratie. In deze nota zoomen we in op deze drie thema's, zonder de samenhang met andere thema's in het sociaal domein uit het oog te verliezen.

De basisstructuur van de nota is gebaseerd op inzichten vanuit de leersessies met de raad: meer sturen vanuit impact in plaats van input. Belangrijke aandachtspunten zijn uitgelicht met tekstvakken.

De opbouw van de nota is als volgt:

Hoofdstuk 1: de Impact en Outcome

Welke maatschappelijke impact willen we? Hoe ziet het sociaal domein in Zoetermeer er straks uit?

- In Zoetermeer doet iedereen mee
- Autonome inwoners: meedoen wordt niet beperkt door inkomen
- Inwoners zijn schulden(zorg)vrij

Hoe weten we of dat gelukt is? Welk resultaat willen we bereiken? Welke outcome willen we realiseren:

- Inwoners van Zoetermeer hebben bestaanszekerheid
- Stress vanwege schulden neemt af (en de gezondheid neemt toe)
- Meer inwoners hebben werk
- Meer inwoners leveren een bijdrage aan de samenleving (al dan niet betaald)
- Inclusief ondernemen is vanzelfsprekend

Hoofdstuk 2: de Output

Hoe kunnen we dit meten? We starten met een set indicatoren die we verder ontwikkelen.

Hoofdstuk 3: Activiteiten

Wat moeten we daarvoor doen? Welke activiteiten gaan bijdragen aan het behalen van de gewenste impact en outcome.

In Zoetermeer doet iedereen mee. Met de focus op:

- Klanten met een bijstandsuitkering en een hoog risico op escalatie
- Dienstverlening ingericht op uitdagingen van klanten
- Het inrichten van het Werkbedrijf
- Inclusief ondernemen
- Duurzaam aan het werk
- Simpel switchen: hoe we binnen de huidige regelgeving drempels kunnen wegnemen waardoor het aantrekkelijker is voor mensen om werk te aanvaarden

Autonome inwoners: meedoen wordt niet beperkt door inkomen.

Met de focus op:

- Gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen, zoals ZoetermeerPas, kwijschelding en bijzondere bijstand
- Inzet op samenwerking met de samenleving en partners om kinderen te ondersteunen. Zoals door samenwerking in de alliantie kinderarmoede
- Lobby met Divosa en VNG gericht op een gezamenlijke aanpak armoede met Rijk
- Wegnemen van financiële beperkingen om administratie te kunnen doen

Inwoners zijn schulden(zorg)vrij. Met de focus op:

- Schulden bespreekbaar maken
- Vroegsignalering van schulden
- Schuld oplossen door deze te saneren
- Financiële rust bij multiprobleemhuishoudens

De activiteiten in hoofdstuk 3 zijn verder uitgewerkt in een **uitvoeringsagenda**. Deze is opgenomen in **bijlage 1**.

Hoofdstuk 4: Meerwaarde en rendement

We maken keuzes op basis van maatschappelijke kosten en baten. We lichten het belang van financieel en maatschappelijk rendement toe. en wat er nodig is aan financiële middelen om de activiteiten uit te voeren.

Hoofdstuk 1: Sturen op impact en outcome

Met de komst van de Jeugdwet, de nieuwe WMO, de Participatiewet en de nog in te voeren Wet Inburgering, is de beleidsvrijheid van gemeenten in het sociaal domein steeds verder uitgebreid. Gemeenten staan voor de keuze om het anders te gaan doen, te transformeren. Deze toenemende beleidsvrijheid van de gemeente betekent ook een andere manier van sturen door de gemeenteraad. In drie leersessies is met de raad gesproken over de sturing van de raad op het sociaal domein en de transformatie die we willen inzetten in Zoetermeer. Door eerst vast te stellen welke impact we willen maken en als laatste stap vast te stellen welke activiteiten nodig zijn om de gewenste impact te realiseren.

1.1 Impact: Hoe ziet het sociaal domein in Zoetermeer er in 2024 uit?

In de sessie met de raadsleden is ingezoomd op de ambities die een relatie hebben met de thema's armoede, schulden en werk. De volgende ambities zijn geformuleerd:

1. In Zoetermeer doet iedereen mee aan de samenleving

We vinden het belangrijk dat iedereen bezig is met zijn of haar ontwikkeling. Bijvoorbeeld op het werk, door het doen van vrijwilligerswerk, mantelzorg, werken aan een betere taalbeheersing, aanpak van schulden en het werken aan de gezondheid. We willen dat mensen zin kunnen geven aan hun leven op hun eigen manier (zingeving).

2. Autonome inwoners: meedoen wordt niet beperkt door inkomen

We willen dat alle inwoners mee kunnen doen. Inwoners mogen niet beperkt worden door een laag inkomen. We hebben het dan niet alleen over inwoners met een uitkering maar ook over de werkende armen. En we willen dat zoveel mogelijk inwoners bestaanszekerheid hebben.

3. Inwoners zijn schulden(zorg)vrij

We willen dat inwoners geen zorgen hebben over hun financiën. En als ze dat wel hebben dat ze dan hun financiële situatie bespreekbaar durven maken en op tijd hulp zoeken bij dreigende problemen.



Figuur 1.1

1.2 Outcome: Hoe weten we of dat gelukt is?

Na het bepalen van de impact, volgt de vertaling naar de outcome:

- Inwoners van Zoetermeer hebben bestaanszekerheid
- Stress vanwege schulden neemt af (en de gezondheid neemt toe)
- Meer inwoners hebben werk
- Meer inwoners leveren een bijdrage aan de samenleving (al dan niet betaald)
- Inclusief ondernemen is vanzelfsprekend

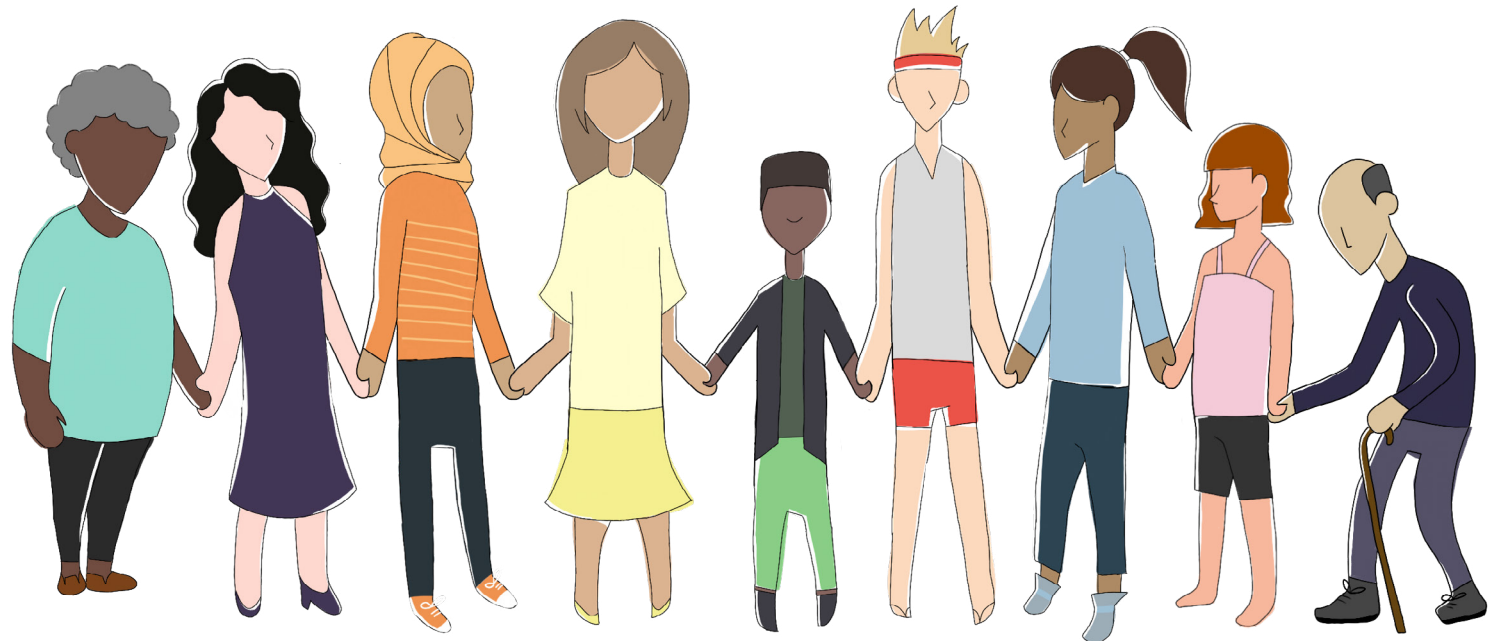
Bij het benoemen van de impact en outcome doelstellingen is gekeken naar de gewenste situatie op de lange termijn. Hier is bewust niet gekeken naar de haalbaarheid van de doelstellingen. Het gaat om de richting waar we naar toe willen bewegen. Los van de huidige kaders en schotten.

1.3 Samenwerking en regie

De gemeente Zoetermeer kan deze doelen niet alleen bereiken. Samenwerking met maatschappelijke organisaties, werkgevers, andere gemeenten in onze arbeidsmarktregio en het Rijk is een belangrijke randvoorwaarde wanneer we aan de slag gaan met onze doelen.

We benutten hierbij de sterke netwerken in Zoetermeer. Met organisaties waarmee de gemeente een financiële relatie heeft, voert de gemeente regie. Dit betekent dat we als opdrachtgever duidelijke doelen formuleren. Gesubsidieerde organisaties committeren zich aan deze doelen en laten zien hoe hun activiteiten hieraan hebben bijgedragen. Samenwerking staat hierbij voorop, in het belang van de inwoners. Ook vervult de gemeente een faciliterende rol in het samenbrengen van partijen zodat zij hun krachten kunnen bundelen.

We hebben een goede relatie met onze partners en we weten elkaar te vinden. We delen nieuwe inzichten en reflecteren op elkaars doelen en aanpak, om daarvan te leren. Kwaliteit van dienstverlening staat daarbij hoog op de agenda.



Hoofdstuk 2: Output: Hoe kunnen we dat meten?

Na het formuleren van de impact- en de outcomecriteria volgt de stap 'hoe meten of we op de goede weg zijn om de gewenste impact te realiseren'¹. Het gaat om het leggen van de verbanden tussen de indicatoren vanuit verschillende beleidsterreinen. En het gaat om de relatie tussen de kosten en de (im)materiële opbrengsten. En tot slot vergelijken (benchmarken) we Zoetermeer met vergelijkbare gemeenten.

2.1 Ontwikkeling van indicatoren

Met het formuleren van impact en outcome hebben we een eerste stap gezet om de indicatoren meer aan te laten sluiten op de impact. De komende periode gebruiken we om de indicatoren verder te ontwikkelen waardoor we steeds beter een beeld kunnen geven van het bereiken van de gewenste impact.

De set indicatoren waarmee we in ieder geval aan de slag gaan zijn:

- Duurzame uitstroom naar (deeltijd) werk, in relatie tot instroom
- % werkloosheid en jeugdwerkloosheid
- % mensen dat vrijwilligerswerk doet (binnen en buiten de bijstandspopulatie)
- % mensen dat mantelzorg verricht (binnen en buiten de bijstandspopulatie)
- % mensen met betalingsachterstanden en % mensen met ernstige betalingsachterstanden
- % mensen dat aangeeft dat ze moeite heeft met rondkomen
- % mensen dat aangeeft financiële stress te ervaren
- % Zoetermeerse volwassenen dat zelf vindt niet of onvoldoende te kunnen meedoen als gevolg van de financiële situatie
- % Zoetermeerse kinderen dat onvoldoende kan meedoen als gevolg van de financiële situatie thuis
- Aantal huisuitzettingen

Om inzicht te krijgen in hoe een interventie (zoals een re-integratietraject, een inkomensvoorziening of hulpverleningstraject) bijdraagt aan het bereiken van de gewenste impact, gaan we het meetinstrument Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) inzetten².

Bij het meten kijken we naar:

- De relaties en samenhang tussen de indicatoren. Het gaat om de samenhang tussen meedoen, schulden en bijvoorbeeld dreigende huisuitzetting.
- De kosten van onze inzet in relatie tot wat het oplevert. Zowel in materiële zin (wat levert het op in euro's) als in immateriële zin (wat levert het op voor de kwaliteit van leven en de veiligheid);
- De toegevoegde waarde van onze dienstverlening. Wat was er gebeurd als we niets hadden gedaan?
- Onze resultaten in vergelijking met andere gemeenten. Doen wij het beter dan anderen? En ook: doen wij het beter dan voorheen? Bij het vergelijken houden we rekening met de verschillen tussen gemeenten en kijken we niet alleen naar cijfers maar ook naar het verhaal achter de cijfers.
- Naast rendement willen we graag weten welk verschil we maken, welke effecten onze interventies hebben. Niet alle effecten zijn goed te meten. Bijvoorbeeld: het verhogen van de motivatie, het krijgen van aandacht, gelukkiger zijn, een ontwikkelingsgerichte stap zetten. We letten daarom niet alleen op meetbare maar ook merkbare effecten. We maken, naast kwantitatieve gegevens, gebruik van kwalitatieve instrumenten. Zoals het brengen van werkbezoeken of door in gesprek te gaan met de betrokkenen aan de hand van workshops, het doen van tevredenheidsonderzoeken of door deelnemers zelf in te laten vullen hoe zij hun gezondheid ervaren.

We hebben onze basisgegevens, zoals het aantal deelnemers aan een traject of kosten van een traject, op orde. Dit is van belang om inzicht te hebben in wat onze inzet kost en opbrengt. We richten daarbij onze systemen slim in. We gaan bijvoorbeeld niet alles meten maar maken gebruik van steekproeven. Zo houden we de administratieve lasten laag.

1. Dit sluit aan op de aanbeveling van de rekenkamer t.a.v. armoedebeleid om te zorgen voor afspraken over de informatievoorziening over de ontwikkeling van het armoedebeleid.

2. Zie ook paragraaf 4.1.

2.2 De gemeente heeft deels invloed in het realiseren van de gewenste impact

Het ontwikkelen en implementeren van nieuwe indicatoren of meetinstrumenten is complex. Onderlinge causaliteit is niet altijd zichtbaar. Het realiseren van grote effecten in de samenleving vraagt vaak om een lange adem voordat effecten zichtbaar zijn. De complexe werkelijkheid maakt ook dat niet alles te vatten is in indicatoren. Effecten kunnen ook veroorzaakt worden door externe, niet beïnvloedbare factoren. Bijvoorbeeld de toename van schulden door het stijgen van de woonlasten. Of de toename van het aantal uitkeringen door een economische crisis.

Het gaat er dan om dat we het beter doen gegeven deze externe ontwikkelingen. Dit meten we door onszelf te vergelijken met andere gemeenten die in dezelfde omstandigheden verkeren (beter dan anderen) of door te kijken of we het beter doen dan voorheen (kijken naar het verleden).

- We breiden onze indicatoren uit met nieuwe indicatoren.
- We leggen de relatie tussen de indicatoren: we tellen en vertellen en verbinden kwantitatieve gegevens aan kwalitatieve ervaringen.
- We ontwikkelen onze indicatoren en meetinstrumenten zodat we een beter beeld kunnen geven van het bereiken van de impact.
- De gemeente heeft niet overal invloed op. Het gaat erom dat we het beter doen gegeven de externe ontwikkelingen. Dit meten we door onszelf te vergelijken met andere gemeenten die in dezelfde omstandigheden verkeren (beter dan anderen) of door te kijken of we het beter doen dan voorheen (kijken naar het verleden).



Hoofdstuk 3: Activiteiten: wat moeten we daarvoor doen?

In dit hoofdstuk beschrijven we de activiteiten die een bijdrage leveren aan de gewenste impact en outcome. Het beeld van het Zoetermeer dat we willen zijn: dat iedereen mee kan doen, zonder een belemmering door geldgebrek of zorgen door schulden. De acties die horen bij de activiteiten die hiervoor nodig zijn, staan in de uitvoeringsagenda. De uitvoeringsagenda is opgenomen in bijlage 1.

3.1 Iedere inwoner doet mee aan de samenleving

3.1.1 De vertaling van maatschappelijk rendement naar dienstverlening vanuit re-integratie

We willen dat iedereen zoveel als mogelijk meedoet. Tegelijkertijd weten we dat we met de beschikbare financiële middelen niet iedereen even intensief kunnen (en hoeven) ondersteunen.

Voor de ondersteuning vanuit re-integratie vraagt dit om een keuze wie we eerst ondersteunen en wie later, en wie we intensief ondersteunen en wie minder. En hoe kunnen we onze dienstverlening effectiever inzetten?

We hebben minder kansrijke klanten dan een aantal jaar geleden en het aantal klanten in complexe situaties is toegenomen. De behoefte aan personeel is op de arbeidsmarkt zo groot dat degenen die daar klaar voor zijn, inmiddels uitgestroomd zijn. De ontwikkelingen in het bestand en op de arbeidsmarkt vragen om een herbezinning op de inzet en omvang van verschillende vormen van dienstverlening.

De afgelopen periode hebben we met name geprioriteerd op het criterium 'afstand tot de arbeidsmarkt van klanten'. Deze afstand blijkt echter relatief te zijn omdat het afhankelijk is van de situatie op de arbeidsmarkt. Wanneer er krapte op de arbeidsmarkt is, zijn werkgevers eerder bereid om een klant een kans te geven dan in tijden waarin het economisch minder gaat en ze geen personeel kunnen aannemen.

Ook willen we steeds meer vanuit het brede sociale domein afwegingen maken bij de inzet van onze dienstverlening. Zo hebben gezinnen met problemen op meerdere levensgebieden vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De inzet op deze klantgroep leidt vaak niet direct tot uitstroom uit de uitkering, maar het laten participeren heeft wel een positief effect op andere levensgebieden zoals positieve gezondheid, jeugdhulp, WMO en veiligheid. De investering die we doen vanuit re-integratie levert, naast gemeentelijk rendement, ook maatschappelijk rendement op.

- *Schaarse middelen vragen om keuzes. We kunnen niet alle klanten intensief begeleiden. In de Perspectiefnota 2020 is een eerste richting gegeven die in deze nota verder is uitgewerkt.*
- *We hebben nieuwe inzichten opgedaan over de toegevoegde waarde van onze dienstverlening.*
- *De veranderende samenstelling van ons klantenbestand vraagt om herbezinning.*

Van (oude situatie)

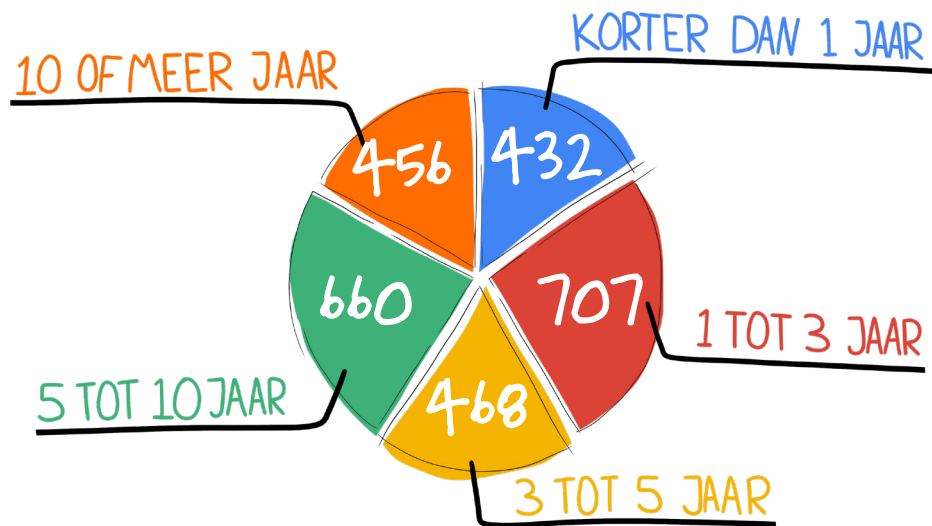
Inzet op werkzoekenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt en daarmee inzet op uitstroom naar betaald werk.

Naar (nieuwe situatie)

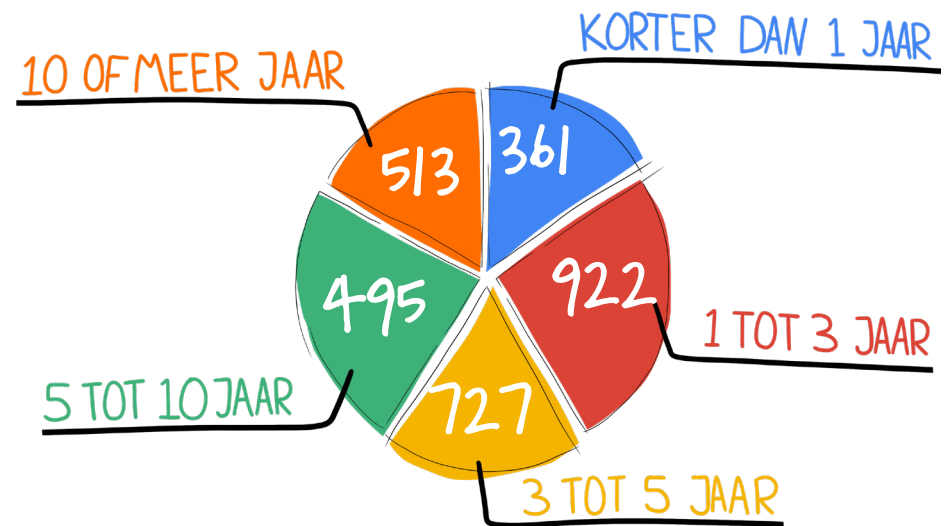
Gerichte inzet gericht op klantgroepen en daarmee inzet op voorkomen maatschappelijke kosten.



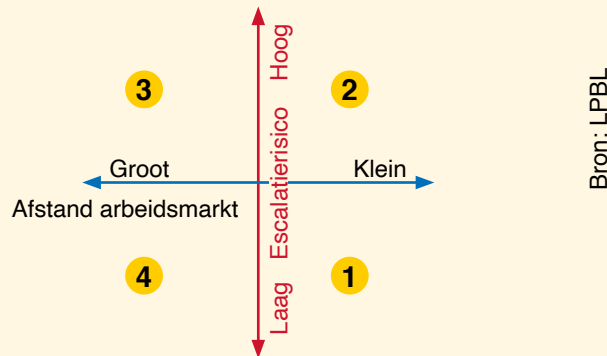
HET AANTAL KLANTENDOSSIER <65 JAAR NAAR DUUR UITKERING



Maart 2019



Juli 2016



De toegevoegde waarde van onze dienstverlening zit vooral bij de klanten waar een hoog escalatierisico bestaat: de klanttypen 2 en 3. Als we niets doen, lopen de maatschappelijke kosten verder op. Op het moment dat we investeren in deze klantgroepen is het maatschappelijk rendement het hoogst. Zie hoofdstuk 4 voor een toelichting op financieel en maatschappelijk rendement.

De voorgaande analyse leidt tot de volgende keuzes

We leggen de focus op klanten met een korte en grote afstand tot de arbeidsmarkt en een hoog risico op escalatie (klanttype 2 en 3).

In hoofdstuk 4 lichten we de keuze om in te zetten op maatschappelijk rendement toe. Bij maatschappelijk rendement wordt onder andere gekeken naar de toegevoegde waarde van onze inzet. De toegevoegde waarde van onze dienstverlening zit vooral bij de klanten waar een hoog escalatierisico is. Met escalatierisico bedoelen we dat als we niets doen, de maatschappelijke kosten (inclusief de kosten voor de gemeente) verder oplopen. Op het moment dat we investeren in deze klantgroepen is het maatschappelijk rendement het hoogst.

Afgelopen jaren hebben we vanuit re-integratie met name de focus gelegd op financieel rendement. Dit maakte dat de focus van onze dienstverlening lag bij het (snel) aan het werk krijgen van (kansrijke) klanten en het besparen van uitkeringslasten door fulltime uitstroom. De focus lag sterk op uitstroom waardoor een deel van de klantgroep minder aandacht kreeg.

Wanneer we de gewenste impact en outcome (hoofdstuk 1) verbinden aan de keuze om in te zetten voor maatschappelijk rendement (hoog escalatierisico en toegevoegde waarde), dan leidt dit tot een keuze voor de volgende klantgroepen:

- Jongeren (tot 27 jaar) die een belemmering ervaren om naar school of aan het werk te gaan. Door jongeren toe te leiden naar school en aan een startkwalificatie te helpen, vergroten we hun (toekomstige) kansen op de arbeidsmarkt.
- Klanten met escalatierisico binnen de klantgroep arbeidsbeperkten. Uit het [213a onderzoek](#) bleek dat de Zoetermeerse aanpak van 'nieuw arbeidsbeperkten' hoog scoort op maatschappelijk rendement. Met name op het leren kennen van de klant, het voorkomen uitkeringslasten, extra inkomsten voor de klant en minder maatschappelijke uitval, wegen ruim op tegen de gemaakte kosten.

Indeling klantgroepen op afstand tot de arbeidsmarkt en escalatierisico

Om de prioritering op klantgroepen te maken is het nodig om, naast afstand tot de arbeidsmarkt, ook te kijken naar wat er gebeurt wanneer we niets doen. We noemen dit het escalatierisico.

De twee criteria 'afstand tot de arbeidsmarkt' en 'escalatierisico' leiden tot de indeling van vier klanttypen:

1. Een relatief kortere afstand tot de arbeidsmarkt met een laag risico op escalatie. Dit zijn de mensen waarvan we verwachten dat ze binnen twaalf maanden aan het werk kunnen komen.
2. Een relatief kortere afstand tot de arbeidsmarkt met een hoog risico op escalatie, bijvoorbeeld door een (licht) verstandelijke beperking of door oplopende schulden in combinatie met de aanwezigheid van kinderen.
3. Het derde kwadrant zijn de deelnemers met een (relatief) grote afstand tot de arbeidsmarkt en een hoog risico op escalatie. Bijvoorbeeld criminele jongeren, jongeren zonder startkwalificatie uit probleemgezinnen en dak- en thuislozen. Vaak gaat het om mensen met meervoudige problematiek. De kosten van de trajecten zijn hoog, maar er staan vaak hoge baten als gevolg van voorkómen kosten van bijvoorbeeld politie, justitie, jeugdzorg en maatschappelijke opvang tegenover.
4. De vierde en laatste groep heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt, veelal door een gebrek aan motivatie, en een laag risico op escalatie. Dat wil zeggen dat er weinig maatschappelijke kosten aan verbonden zijn als zij niet deelnemen aan een traject of werken. In deze groep zitten bijvoorbeeld ouderen die naar tevredenheid meedoen en enige vorm van mantelzorg bieden. Maar ook mensen met weinig reguliere werkervaring en die vrijwilligerswerk doen.

- Klanten met problematische schulden. Door in te zetten op klanten met schulden dragen we bij aan het schulden(zorg)vrij maken van deze inwoners. Het begeleiden naar betaald werk draagt bij aan het verhogen van hun inkomen en het zo sneller aflossen van de schuld.
- Huishoudens met thuiswonende kinderen. Uit de [analyse van de oplopende kosten](#) bij Jeugd is aangegeven dat er een relatie is tussen kinderen in de bijstand en jeugdhulp. Met het extra investeren in het re-integreren van de ouders helpen we ook de kinderen. Naast het hebben van een inkomen, draagt werken ook bij aan de positieve gezondheid van ouders en daarmee ook de kinderen. Dit sluit aan bij het Actieprogramma Kansrijke Start.
- Klanten met escalatierisico binnen de klantgroep vergunninghouders. Uit het [213a onderzoek](#) bleek dat de Zoetermeerse aanpak voor vergunninghouders maatschappelijk rendement oplevert. Met name het direct activeren en toeleiden naar (parttime) werk, en de inzet op taalvaardigheid draagt hieraan bij.

We leggen de focus op klanten met een korte en grote afstand tot de arbeidsmarkt en een hoog risico op escalatie (kwadrant 2 en 3). Dit zijn:

- Jongeren (tot 27 jaar);
- Klanten met een arbeidsbeperking;
- Klanten met problematische schulden;
- Huishoudens met thuiswonende kinderen;
- Vergunninghouders.

Voor klanten met een korte afstand en een laag escalatierisico (klanttype 1) zetten we in op klantgesprekken en (kostenbewust) inzetten van trajecten.

Het gaat om werkzoekenden waarvan de verwachting is dat zij binnen twaalf maanden aan het werk kunnen. We gaan de komende periode onze dienstverlening voor deze groep anders inrichten. De nadruk komt te liggen op motiverende gesprekken. En de inzet van ondersteuning doen we als de kosten van dit traject opwegen tegen de te verwachten opbrengsten. Bij klanten die wel kunnen werken maar niet willen, zetten we in op handhaving (een maatregel) en motivatie.

Voor klanten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en een laag risico op escalatie zetten we in op meedoen.

In deze groep vallen klanten die vanwege hun leeftijd of lange uitkeringsduur vaak moeilijk aan het werk komen. De kosten om hen (volledig betaald) aan het werk te krijgen kunnen hoger zijn dan de te verwachten maatschappelijke baten. Toch vinden we het belangrijk dat ook deze inwoners meedoen in Zoetermeer. Daarom stimuleren we hen bij het inzetten van hun talenten. Bijvoorbeeld bij het verrichten van vrijwilligerswerk. Maar ook hier geldt het

principe van maatwerk. De klantmanagers van 'aandacht werkt' hebben aangetoond dat een deel van de werkzoekenden met een grote afstand tot de arbeidsmarkt met enige aandacht alsnog aan het werk gingen.

3.1.2 Effectiever inzetten van dienstverlening: gestandaardiseerd aanbod en maatwerk

Nadat we geprioriteerd hebben in de klantgroepen is het vervolgens de vraag hoe we onze dienstverlening effectief kunnen inzetten. Een deel van onze klanten kan met behulp van een gestandaardiseerd aanbod de kansen op werk vergroten. We kunnen dan met relatief korte of standaard trajecten resultaten behalen. Daarmee doen we wel een concessie aan de precies passende oplossing per klant, maar de voordelen van het efficiënt organiseren en het rendabel maken van onze inspanningen (kosten/baten) in het totaal wegen daar tegenop.

Het is de kunst en de vakdeskundigheid van de klantmanager om te zien wanneer een gestandaardiseerd aanbod niet past. En om gezegd te worden van de 'fast lane' naar de 'slow lane'. De snelle weg is er voor de klantgroep die goed past in een meer gestandaardiseerde re-integratietraject, bijvoorbeeld een groepstraining. De slow lane is er voor de mensen die maatwerk vragen. Het is voor organisatie zoeken naar een optimum tussen maatwerk en standaardisatie, met oog voor de voordelen van beiden.

We onderscheiden vier typen dienstverlening die aansluiten bij verschillende typen uitdagingen van klanten. Met deze andere indeling van onze dienstverlening willen we beter aansluiten bij de behoeften en mogelijkheden van onze klanten.

- Het creëren van kansen voor klanten die een beperking hebben of een belemmering ervaren op de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld vanwege leeftijd, afkomst, lage opleiding, handicap of gezondheid. De belangrijkste dienstverlening bestaat uit het creëren van kansen die deze klanten zelf niet het treffen van een schuldregeling.
- Het ontwikkelen van basis werknemersvaardigheden voor klanten bij wie het in de kern gaat om een competentieprobleem. Vaak gaat het om het ontwikkelen van werknemersvaardigheden. Werknemersvaardigheden leren mensen het beste in de praktijk. Op een stage, leerwerkplek, werkervaringsplek of proefplaatsing. Een belangrijke succesfactor voor een plaatsing is of iemand past iemand in de sfeer en cultuur van de werkomgeving. Begeleiding speelt zich in principe af op de werkplek, niet in een spreekkamer.



- Versterken van de zelfsturing en zelfredzaamheid bij klanten die langdurig overvraagd worden (stress). En in overlevingsmodus nauwelijks meer aandacht hebben voor hun langetermijnperspectief en daarom niet meer altijd de beste keuzes maken. Deze klanten hebben niet alleen begeleiding nodig op een werk(ervarings)plek maar ook op andere leefgebieden en in hun thuissituatie.
- Ontwikkelen van talenten en ondernemerschap bij klanten met talenten en mogelijkheden die beter passen bij zelfstandige activiteiten dan bij de mogelijkheden op de arbeidsmarkt. Werken voor een baas vraagt om specifieke werknemervaardigheden. Niet iedereen kan deze voldoende ontwikkelen. De route richting ondernemerschap kan dan kansrijker zijn dan richting een baan. Zelfstandige activiteiten kunnen ook een vorm van deeltijd-uitstroom zijn.

In onze dienstverlening hebben we aandacht voor de uitdagingen van klanten. Zodat mensen mee kunnen doen op de voor hen best passende plek. Centraal in onze aanpak staat het goede gesprek waarin aandacht is voor de werkzoekende en zijn ontwikkelrichting.

Van (oude situatie)

*Uitstroom uit de bijstand
Afstand tot de arbeidsmarkt
Inzet op onderscheid
'werkklanten' en 'zorg klanten'.*

Naar (nieuwe situatie)

*Uitstroom en ontwikkeling
(rendement) Afstand tot de
arbeidsmarkt en escalatie. Inzet
op mogelijkheden, talenten
individu.*

3.1.3 We realiseren een Werkbedrijf:

Een van de belangrijkste ontwikkelingen voor de uitvoering van het beleid op re-integratie is de realisatie van het Werkbedrijf. De visie op het Werkbedrijf is inmiddels vertaald naar het Organisatie InrichtingsPlan (OIP). Het proces van opstellen van het OIP en deze kadernota liep parallel aan elkaar. Tijdens het opstellen van beide plannen is nauw overleg gevoerd om ervoor te zorgen dat de kadernota en het OIP goed op elkaar aansluiten.

3.1.4 Inclusief ondernemen

Werkgevers, gemeenten en UWV staan in deze tijd van krapte op de arbeidsmarkt gezamenlijk voor de opgave om het beter te doen. Deze gezamenlijk opgave geven ze vorm in de arbeidsmarktregio. Inclusief ondernemen vraagt van werkgevers dat ze meer openstaan voor potentiële werknemers die ze voorheen niet in beeld hadden. Werkgevers geven steeds vaker aan dat ze op zoek zijn naar kandidaten die passen

in hun bedrijf, dan op vacatures. Van gemeenten en UWV vraagt het dat ze werkzoekenden zichtbaar maken voor werkgevers. Daarom zetten we de komende jaren in op het blijvend ondersteunen van werkgevers in het werkgeversservicepunt, het stimuleren van sociaal ondernemen, Social Return on Investment en het Zoetermeerse keurmerk voor sociaal ondernemen SEBO.

3.1.5 Duurzaam aan het werk

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid stelt per arbeidsmarktregio 1 miljoen beschikbaar in 2019 en 2020 via het [programma Perspectief op werk](#). Het doel is om de werking van de arbeidsmarkt in de regio's met deze impuls praktisch te ondersteunen door meer concrete publiek-private samenwerking in de uitvoering vorm te geven. In de regio Zuid-Holland Centraal is een gezamenlijk [Doe-Agenda](#) opgesteld.

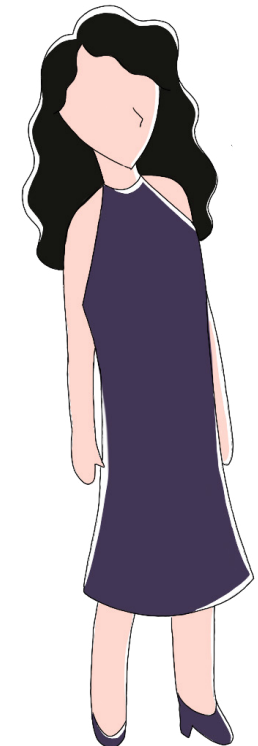
Onderwijsinstellingen spelen ook een rol bij het 'verduurzamen' van werk. Door de flexibilisering van de arbeidsmarkt ontstaan er meer instapmomenten voor werkzoekenden maar verliezen ook meer mensen hun baan. Door 'Leven lang ontwikkelen' en 'versterken van praktijkleren' als uitgangspunten te nemen kunnen de partijen in onze arbeidsmarktregio's ervoor zorgen dat mensen niet alleen aan het werk komen, maar ook blijven. Een kwalitatief hoogwaardige begeleiding en om- en bijscholing blijft essentieel voor het arbeidsfit houden van veel mensen.

3.1.6 Smpel switchen tussen dagbesteding (WMO), beschut werk en banenafpraak

Voor veel inwoners van Zoetermeer is een stabiel inkomen geen automatisch gegeven. Ze switchen van werk naar de WW, van de bijstand naar parttime werk, en weer terug. Voor al die onzekere schakelmomenten in de levens van mensen is landelijk het [project Smpel Switchen](#) in de Participatieketen opgezet.

Met Smpel Switchen wil staatssecretaris Van Ark (SZW) de drempels voor mensen om werk te aanvaarden wegnemen en de overgangen tussen dagbesteding, beschut werk, banenafpraak en een reguliere baan [versoepelen](#). Ook in de weg terug als het even tegen zit. Wij volgen deze ontwikkelingen en onderzoeken hoe we binnen de huidige regelgeving al drempels weg kunnen nemen om makkelijker te switchen.

3. De gemeente Zoetermeer maakt deel uit van de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) en is centrumgemeente.



Focus op:

- Klanten met een bijstandsuitkering en een hoog risico op escalatie
- Dienstverlening ingericht op uitdagingen van klanten
- Het inrichten van het Werkbedrijf
- Inclusief ondernemen
- Duurzaam aan het werk
- Simpel switchen: hoe we binnen de huidige regelgeving drempels kunnen wegnemen waardoor het aantrekkelijker is voor mensen om werk te aanvaarden

Ook ondersteunt de gemeenten huishoudens om hen sociaal mee te laten doen in de samenleving. Zoals met de ZoetermeerPas. Voor kinderen zijn er daarnaast nog een schoolspullenpas en een kindpas (kleding en schoenen) die via Stichting Leergeld worden uitgegeven. Alle ondersteuningsregelingen voor kinderen vormen samen het Kindpakket.

Op www.zoetermeer.nl onder 'geld en werk' staat een overzicht van de ondersteuning voor huishoudens met een laag inkomen. Ook www.zoetermeer.nl/kindpakket is daar te vinden.

3.2 Autonome inwoners: meedoen wordt niet beperkt door inkomen

3.2.1 Inkomensondersteunende voorzieningen

De gemeente biedt op verschillende manieren ondersteuning om de uitgaven van huishoudens met een laag inkomen te verlichten. Door het verstrekken van bijzondere bijstand voor onvoorziene noodzakelijke kosten, kwijtschelding van lokale belastingen voor huishoudens tot en met bijstandsniveau en kinderopvang op sociaal medische indicatie.

Soms zijn er financiële belemmeringen om administratieve zaken te regelen. Bijvoorbeeld omdat het gebruik van telefoon of computer daarvoor nodig zijn. We zoeken naar manieren om Zoetermeeders die dat nodig hebben hierbij te ondersteunen.



Naast deze inkomensondersteunende voorzieningen zijn er ook partners zoals de Voedselbank en Stichting urgente noden Zoetermeer (SunZ)⁴ die 'materiële' ondersteuning bieden voor mensen en kinderen in huishoudens met weinig financiële middelen.

Op www.zoetermeerwijzer.nl staat een overzicht van ondersteuningregelingen. Daarnaast zijn op deze site o.a. maatschappelijke organisaties te vinden, die ondersteuning bieden aan huishoudens.

We willen onderzoeken of we Zoetermeeders die dat nodig hebben kunnen ondersteunen in de gebruikskosten van hun telefoon. Zodat zij niet door onvoldoende financiële middelen worden belemmerd om bijvoorbeeld te bellen met de huisarts, de woningcorporatie, schuldeisers, de maatschappelijk werker of de gemeente⁵.

De gemeente biedt op verschillende manieren ondersteuning om de uitgaven van huishoudens met een laag inkomen te verlichten. Bijvoorbeeld door het verstrekken van bijzondere bijstand voor onvoorziene noodzakelijke kosten, kwijtschelding van lokale belastingen, kinderopvang op sociaal medische indicatie, de ZoetermeerPas en het Kindpakket.

4. Stichting urgente noden biedt op verschillende manieren financiële ondersteuning voor mensen, daar waar er geen andere mogelijkheden zijn en een urgente situatie aan de orde is en opgelost kan worden. Zie: <https://sunzoetermeer.nl/>.

5. Sommige mensen kunnen bijvoorbeeld geen abonnement meer afsluiten en moeten een prepaid kaart kopen. Nadeel is dat een prepaid kaart van 15 euro, wat al een grote aanslag is op het weekbudget, in 10 minuten op is.

3.2.2 We zetten in op samenwerking om het verschil te maken voor kinderen die opgroeien in armoede

Het college vindt het belangrijk dat kinderen zich goed kunnen ontwikkelen en mee kunnen doen, ongeacht de financiële situatie thuis. Het Kindpakket waar onder meer de ZoetermeerPas, de schoolspullenpas en de kindpas onderdeel van uit maken, is hier belangrijk in. We willen met onze inzet negatieve effecten tenietdoen van opgroeien in een huishouden waar de cyclus van armoede en schulden heerst.

Bewezen is dat kinderen op een lege maag slechter presteren op school en in hun sociale omgang met anderen. De gemeente wil met partners in de stad onderzoeken of het mogelijk is voor deze groep kinderen voortaan (gratis) ontbijt aan te bieden op school.

Om écht verschil te maken, zetten we in op de kracht van samenwerking. We willen krachten bundelen om met de samenleving en partners om kinderen te ondersteunen. We ondersteunen daarbij de uitgangspunten van de landelijke Alliantie Kinderarmoede en sluiten hierbij aan. Deze landelijke Alliantie is een publiek privaat maatschappelijk offensief en gericht op het vinden van oplossingen die de effecten van armoede op kinderen terugdringen. Dit kan alleen worden bereikt als partijen gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen, actief samenwerken en laten zien wat werkt.

Als start binnen de Alliantie wil de gemeente in ieder geval realiseren dat kinderen met voldoende voeding hun schooldag kunnen beginnen. Het is bekend dat er kinderen in Zoetermeer zijn die zonder ontbijt aan hun schooldag beginnen. Armoede is niet altijd de onderliggende reden, dat kan ook verwaarlozing zijn. Bewezen is dat kinderen op een lege maag slechter presteren op school en in hun sociale omgang met anderen. De gemeente wil met partners in de stad onderzoeken of het mogelijk is voor deze groep kinderen voortaan (gratis) ontbijt aan te bieden op school.

We weten dat langdurige armoede bij gezinnen kan leiden tot allerlei problemen op andere leefgebieden. Daarom zetten we vanuit het domein Jeugd preventief in op het ondersteunen van kinderen die opgroeien in armoede. Naast inkomen en schulden richt onze inzet zich ook op opvoedingsondersteuning en veiligheidsvraagstukken zodat de kansen op een goede toekomst van deze kinderen toenemen.

3.2.3 We zetten ons in voor een gezamenlijke aanpak van oorzaken van armoede

De impact die we willen maken is dat inwoners niet beperkt worden door inkomen. Uitgangspunt is dat we drempels verlagen. Er is samenhang met preventie en het voorkomen van schulden. We doen dit door inkomensondersteunende voorzieningen te bieden voor inwoners met een laag besteedbaar inkomen. Ook zetten we ons in om mensen in een uitkeringssituatie op weg naar werk te helpen en om mensen met schulden te ondersteunen, richting een schuldenvrije toekomst.

Maar er is meer nodig om ervoor te zorgen dat inwoners niet beperkt worden door inkomen. De in 2018 uitgevoerde [Minima-Effectrapportage](#) van het Nibud liet zien dat het hebben van werk met een inkomen rond modaal, niet altijd een garantie is om er in besteedbaar inkomen op vooruit te gaan ten opzichte van een bijstandssituatie. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door Rijksregelingen, zoals rond toeslagen, waar de gemeente geen invloed op heeft. Een ander belangrijk vraagstuk is de flexibilisering van de arbeidsmarkt, waardoor er veel ZZP'ers zijn. ZZP'ers die niet altijd voldoende uren of tarief kunnen realiseren en die bij (tijdelijk) geen werk niet terugvallen op het vangnet dat er wel is voor werknemers in loondienst. Wij zijn, via VNG en Divosa, ook hierover in gesprek met het Rijk om gezamenlijk te onderzoeken wat nodig is voor structurele oplossingen.

Voor het terugdringen van armoede is het nodig om Rijksregelingen aan te passen, zoals het toeslagenstelsel. We werken samen met VNG en Divosa om dit onder de aandacht te brengen bij het Rijk.

Focus op:

- Gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen, zoals ZoetermeerPas, kwijtschelding en bijzondere bijstand
- Inzet op samenwerking met de samenleving en partners om kinderen te ondersteunen. Zoals door samenwerking in de alliantie kinderarmoede
- Lobby met Divosa en VNG gericht op een gezamenlijke aanpak armoede met Rijk
- Wegnemen van financiële beperkingen om administratie te kunnen doen

3.3 Inwoners zijn schulden(zorg)vrij

3.3.1 Er is geen taboe om over schulden te praten.

Inwoners met (dreigende) schulden weten waar ze terecht kunnen en voelen zich ondersteund. Mee kunnen doen vereist dat inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden op het gebied van taal en rekenen. Aandacht hiervoor werkt zowel preventief als curatief.

Het betekent ook dat we als gemeentelijke overheid scherp moeten zijn of onze boodschap aan komt bij de inwoners die we er mee willen bereiken. Onze boodschap is daarom direct en duidelijk. Waar nodig zetten we verschillende middelen in: filmpjes, plaatjes en vlogs, alles wat helpt om de boodschap over te brengen.

3.3.2 Vroegsignalering

Per 1 januari 2021 treedt er een wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening in werking, waarmee er voorzien wordt in een wettelijke grondslag voor gegevensuitwisseling met als doel vroegsignalering van schulden. De wijziging betekent ook dat het college binnen een korte termijn moet acteren op signalen van schuldeisers over betalingsachterstanden. Er kunnen op basis van de wet straks dus meer signalen binnenkomen dan bijvoorbeeld op basis van het huidige vroegsignaleringsproject Vindplaats van Schulden. Een inhoudelijke wijziging is aan de orde om per 2021 aan de nieuwe wet te voldoen.

Binnen het project 'Vindplaats van schulden' werken we samen met verschillende crediteuren, zoals woningcorporaties, zorgverzekeraars en leveranciers van energie of water. Een maatschappelijk werker van meldpunt EMMA (Eerder Melden Minder Achterstanden) gaat, op basis van gegevens over betalingsachterstanden, langs bij huishoudens om hulp aan te bieden. Het doel is om beginnende schuldenproblematiek te signaleren en hulp te bieden zodat erger wordt voorkomen.

Het project vroegsignalering wordt gedurende 2020 inhoudelijk onder de loep genomen. We onderzoeken hoe het project vroegsignalering verder vorm moet krijgen, mede in het licht van de gewijzigde wet.

In gesprek blijven met lokale partners zoals het onderwijs, maar ook vrijwilligersorganisaties is daarbij essentieel. Zulke partijen kunnen ook signalen van schulden herkennen en delen die noodzakelijk zijn voor vroegtijdig ingrijpen en preventie. Dat betekent partners opzoeken, kennis delen en uitwisselen.

Binnen het project 'Vindplaats van schulden' werken we samen met verschillende crediteuren, zoals woningcorporaties, zorgverzekeraars en leveranciers van energie of water. Het project vroegsignalering wordt gedurende 2020 inhoudelijk onder de loep genomen. We onderzoeken hoe het project vroegsignalering verder vorm moet krijgen, mede in het licht van de gewijzigde wet.

3.3.3 Saneren in plaats van bemiddelen: overzicht creëren bij schulden

Steeds meer gemeenten kiezen voor schuldsanering boven schuldbemiddeling of andere vormen van schuldhulpverlening. Bij een schuldsanering is de schuldenaar in één keer van al zijn schuldeisers af en heeft hij in feite nog maar één schuldeiser: de kredietverlener⁶. Dit neemt direct heel veel stress weg. De schuldenaar kan bovendien gewoon een aanvullende zorgverzekering afsluiten en als hij werk aanvaardt, merkt hij dat direct in zijn portemonnee. Voor de schuldeiser is sanering prettig, omdat hij niet meer minstens drie jaar de boeken open hoeft te houden. En het bespaart de schuldhulpverlener enorme administratieve lasten die gemoeid zijn met het verwerken van wijzigingen in de situatie van schuldeisers en schuldenaren gedurende de driejarige afloperiode.

Schuldsanering is een interessante methode om inwoners met schulden op een andere manier te ontlasten. Wel vraagt deze manier om een stevige investering. Hiervoor is het noodzakelijk een eigen kredietbank te hebben of een contract te sluiten met een al bestaande kredietbank. In 2020 zetten we stappen tot een kosten en batenanalyse over hoe we in Zoetermeer vaker schulden kunnen saneren.

Bij het creëren van overzicht bij schulden hoort ook het ondersteunen van inwoners die onder beschermingsbewind zijn gesteld of waarbij een deurwaarder al in beeld is. Op deze manier is er oog voor overzicht en een effectieve integrale aanpak vooral daar waar de inwoner met verschillende partijen te maken heeft.

Schaarste theorie

We weten uit onderzoek dat schaarste (van tijd of geld) het denkvermogen van mensen verlamt. Armoede zorgt ervoor dat we moeilijk nieuwe vaardigheden aanleren en steeds onverstandigere beslissingen nemen.

Onze regels en instituties werken belemmerend. Die gaan uit van hoe mensen zich zouden moeten gedragen. Het is beter om aan te sluiten bij hoe mensen zich feitelijk gedragen. Met de nieuwe inzichten zetten we in op gewoonten, overtuigingen en de invloed van stress. Bijvoorbeeld door al onze inwoners een gesprek aan te bieden over geldzaken, door bij de intake ook stress bespreekbaar te maken, door mensen regelmatig aan afspraken te herinneren en opnieuw uit te nodigen en blijven uitnodigen.

Mullainathan, S. & Shafir, E. (2013). Schaarste: hoe gebrek aan geld en tijd ons gedrag bepalen.

Het aantal mensen onder beschermingsbewind is de afgelopen jaren sterk gestegen. Deze ontwikkeling nemen we ook in Zoetermeer waar. Dat geldt ook voor de bewindvoerskosten die via de bijzondere bijstand worden vergoed. Om beter in te kunnen spelen op de ondersteuningsbehoefte van deze groep inwoners zijn we drie jaar geleden gestart met de Bewindvoersdesk. Hier zetten we onverminderd op in. We hebben korte lijnen met bewindvoerders. Knelpunten worden snel opgehelderd. En wij zijn ook beter in staat om in te zetten op opheffing van het bewind als onderbewindstelling niet meer nodig is.

Om te voorkomen dat een traject voor schuldbemiddeling wordt doorkruist door een inbeslagname door een deurwaarder zijn we gestart met een digitale gegevensuitwisseling. Invorderingsmaatregelen kunnen dan tijdelijk opgeschort worden, zodat het mogelijk wordt een minnelijke schikking op te zetten. Het onnodig oplopen van schulden wordt hiermee voorkomen.

- Bij een schuldsanering is de schuldenaar in één keer van al zijn schuldeisers af en heeft hij in feite nog maar één schuldeiser: de kredietverlener. Dit neemt direct heel veel stress weg. In 2020 zetten we een kosten- en batenanalyse over hoe we in Zoetermeer vaker schulden kunnen saneren.
- Voor mensen onder beschermingsbewind hebben we korte lijnen met bewindvoerders in de Bewindvoersdesk. Knelpunten worden snel opgehelderd en we zijn ook beter in staat om in te zetten op opheffing van het bewind als onderbewindstelling niet meer nodig is.
- Om te voorkomen dat een traject voor schuldbemiddeling wordt doorkruist door een inbeslagname door een deurwaarder, zijn we gestart met een digitale gegevensuitwisseling.

3.3.4 Financiële rust bij multiprobleemhuishoudens.

Voor veel schuldenaren geldt dat ze niet alleen een financieel probleem hebben, maar ook andere, daarmee samenhangende problemen. Zeker de helft van de schuldenaren heeft op het moment dat ze zich aanmelden bij schuldhulpverlening ook contact met andere ondersteunende organisaties.

Daarom is het eerste doel voor hen het brengen van financiële rust. Omdat we uit onderzoek weten dat de stress die uit financiële problemen voortkomt, belemmerend werkt voor het oplossen van welke problemen dan ook. We doen dit door procescoördinatie. Procescoördinatie start met het stabiliseren van de situatie, het verminderen van interventies en het verminderen van het aantal hulpverleners. Er wordt eerst ingezet op de vraagstukken wonen, financiën en dagbesteding. Daarna worden de andere vraagstukken opgepakt.

Ook vergroten we de deskundigheid van verwijzers. In de praktijk blijkt vaak dat generalistische werkers niet goed kunnen inschatten wat zij zelf kunnen doen, en in welke gevallen zij hun cliënt direct moeten doorsturen naar de gespecialiseerde schuldhulpverlener. In het kader van het landelijk programma 'Schouders Eronder' doet Zoetermeer mee aan een project 'Leren van en met elkaar'. Om kennisuitwisseling tussen schuldhulpverlening, WMO en jeugdhulp te verbeteren.

Daarnaast ontwikkelt de Jeugdgezondheidszorg een vragenlijst die professionals ondersteunt bij het signaleren van armoede. De ambitie hierbij is om kinderen die opgroeien in armoede in Zoetermeer, zo vroeg mogelijk in beeld te krijgen. Zodat waar nodig, vroegtijdige ondersteuning in het gezin kan worden ingezet. En een kennisbank zorgt ervoor dat professionals goed weten naar welke instanties doorverwezen kan worden en welke voorzieningen er zijn voor kinderen en het huishouden als geheel.

Voor veel schuldenaren geldt dat ze niet alleen een financieel probleem hebben, maar ook andere, daarmee samenhangende problemen. Daarom is het eerste doel voor hen het brengen van financiële rust. We doen dit door procescoördinatie. Procescoördinatie start met het stabiliseren van de situatie, het verminderen van interventies en het verminderen van het aantal hulpverleners.

Focus op:

- Schulden bespreekbaar maken
- Vroegsignalering van schulden
- Schuld oplossen door deze te saneren
- Financiële rust bij multiprobleemhuishoudens

6. Meestal gaat het om (gemeentelijke) kredietbanken die werken met 'sociale' rentes, maar er kunnen ook andere kredietverleners zijn.

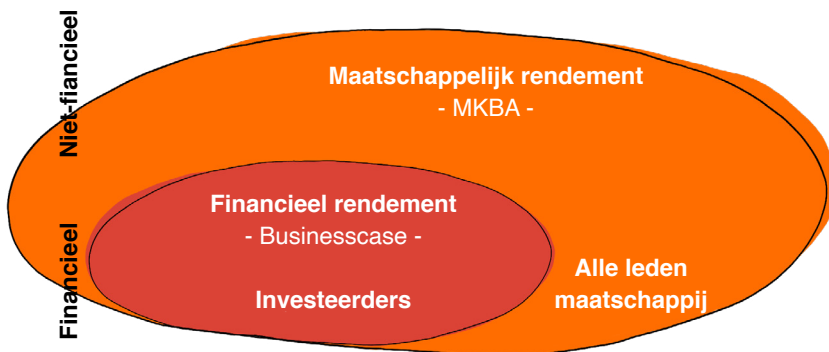
Hoofdstuk 4: Input: wat hebben we daarvoor nodig?

In dit hoofdstuk staat de keuze voor maatschappelijk rendement toegelicht en brengen wij in beeld hoe we de financiële middelen inzetten voor het realiseren van de in hoofdstuk 3 genoemde activiteiten.

4.1 Inzet op maatschappelijk rendement

In 2019 heeft het college een [213a onderzoek](#) laten uitvoeren naar drie re-integratie interventies. Zij heeft dit gedaan aan de hand van het instrument Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA). Het college heeft voor een relatief nieuwe manier van onderzoek gekozen omdat deze goed aansluit bij de ambitie om interventies en de kosten/baten daarvan integraal te bekijken. En om zo te beoordelen hoe een interventie bijdraagt aan het bereiken van de gewenste impact. De MKBA-methodiek geeft inzicht in het zogenaamde maatschappelijk rendement. Bij maatschappelijk rendement wordt gekeken naar hoe de maatschappelijke kosten zich verhouden tot de baten voor de maatschappij. Deze kosten en baten zijn breder dan de kosten voor de gemeente. De kosten en baten voor bijvoorbeeld zorgverzekeraars en Rijk tellen ook mee. En de baten zijn breder gedefinieerd dan financiële baten. Zo wordt kwaliteit van leven ook meegenomen in de baten.

Figuur 4.1



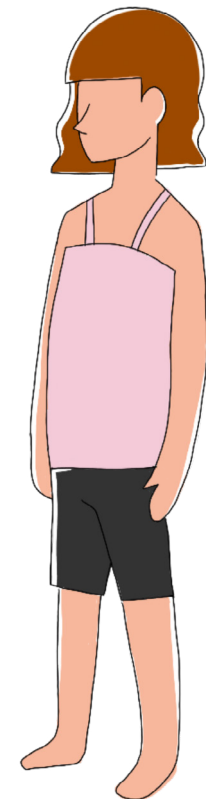
7. De vertaling van maatschappelijk rendement naar onze dienstverlening, is verder uitgewerkt in hoofdstuk 3.1.

De keuze voor maatschappelijk rendement is een koerswijziging ten opzichte van ons eerdere beleid. Afgelopen jaren hebben we vanuit re-integratie⁷ met name de focus gelegd op het laten uitstromen van mensen naar werk om zo uitkeringslasten te besparen. Wanneer we inzetten op maatschappelijk rendement leidt dit tot een andere focus van onze dienstverlening op re-integratie. We optimaliseren het (netto)financieel rendement door de uitstroom af te zetten tegen het zogenaamde 0-alternatief (wat was er gebeurd als we niets hadden gedaan). En we verbreden ons blikveld naar de kosten en baten van andere maatschappelijke kosten. Zie figuur 4.1.

Tegelijkertijd geeft deze keuze ook meer onzekerheid. De baten komen niet altijd ten gunste van de gemeente (bijvoorbeeld bij zorgverzekeraars of Rijk of bij het individu). En het duurt soms langer voordat de baten optreden (bijvoorbeeld de investering in een opleiding voor een klant leidt niet direct tot uitstroom, maar draagt wel bij aan de positie op de arbeidsmarkt en daarmee aan duurzame uitstroom). Door deze baten meer inzichtelijk te maken willen we in gesprek met betrokken stakeholders over gezamenlijk investeren in maatschappelijk rendement.

Waarom kiezen we dan toch voor maatschappelijk rendement? De keuze voor maatschappelijk rendement sluit beter aan op de impactdoelen en de ambitie om het beleid te ontkokeren. Het per domein blijven kijken naar de kosten en de baten belemmert de transformatie. Het betekent niet dat we niet meer kijken naar financieel rendement. In tegendeel: het optimaliseren van ons financieel rendement maakt onderdeel uit van het bepalen of we maatschappelijk rendement behalen.

Bij maatschappelijk rendement wordt gekeken naar hoe de maatschappelijke kosten zich verhouden tot de baten voor de maatschappij. De keuze voor maatschappelijk rendement sluit beter aan op de impactdoelen en de ambitie om de het beleid te ontkokeren. Het per domein blijven kijken naar de kosten en de baten belemmert de transformatie. Om maatschappelijk rendement te verhogen zetten we de kosten en baten af tegen het 0-alternatief (wat was er gebeurd als we niets hadden gedaan). En we gaan in gesprek met betrokken stakeholders over gezamenlijk investeren in maatschappelijk rendement.



Casus Maatschappelijk rendement

Sjanie is 43, gescheiden, leeft van een bijstands-uitkering en heeft schulden. Ze heeft drie kinderen die ondersteuning nodig hebben. Haar oudste zoon (17) heeft ADHD en een verstandelijke beperking. Hij is sterk beïnvloedbaar en is al meerdere keren in aanraking geweest met justitie voor o.a. diefstal, agressie en inbraak. Haar dochter (15) heeft ook een verstandelijke beperking en is onlangs een keer weggelopen met een vermoedelijke loverboy. Met haar jongste zoon (11) gaat het goed. Hij komt goed mee op school maar begint inmiddels thuis het gedrag van zijn grote broer te kopiëren door een grote mond op te zetten. Sjanie maakt zich zorgen over verkeerde invloed van haar oudste zoon op de jongste. Door de zorg voor haar drie kinderen is zij niet in staat te werken en iets te doen aan haar ontwikkeling. Ze is angstig en depressief. Ook heeft ze veel schulden en dreigt er huisuitzetting. Wat haar op de been houdt is haar hobby: koken.

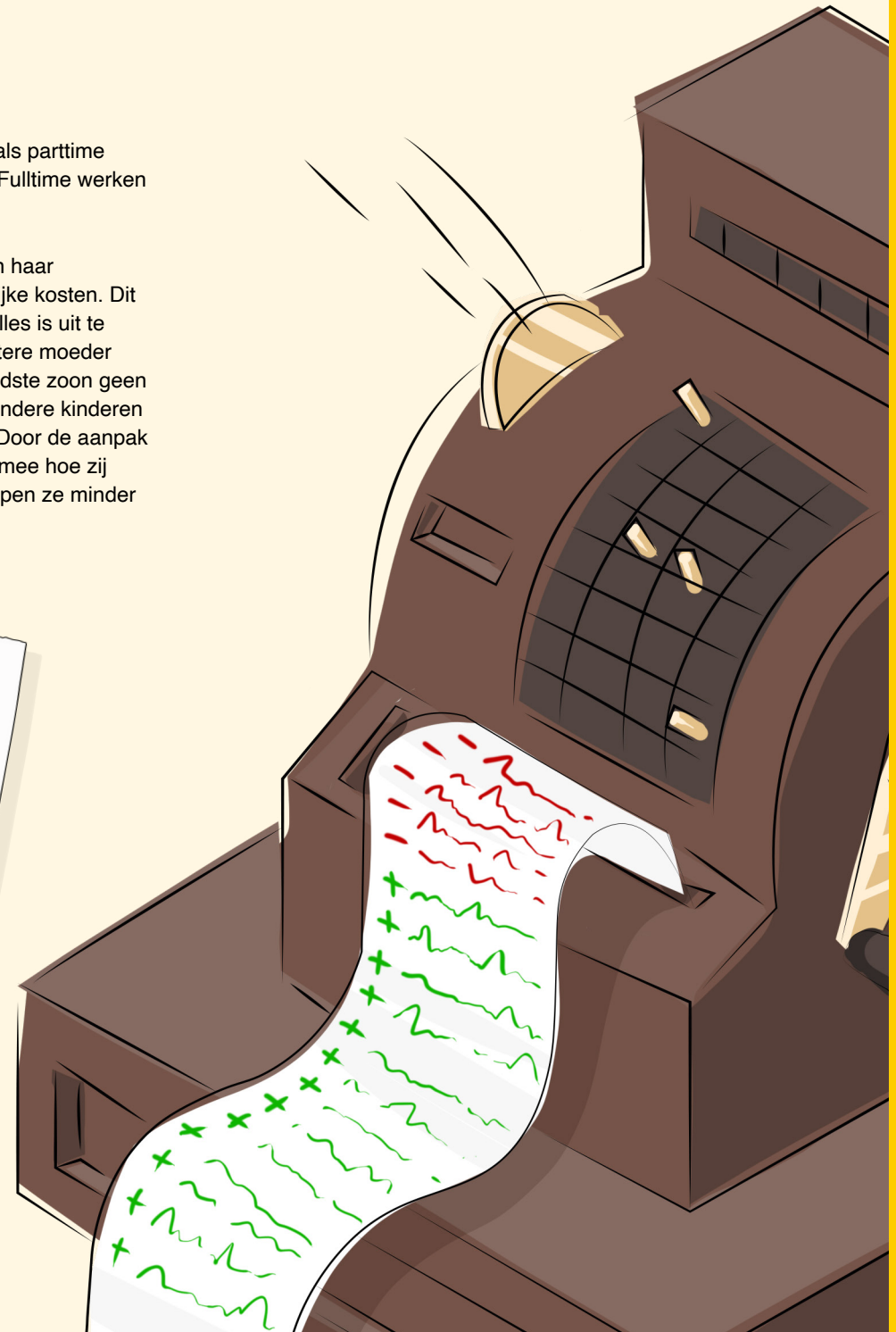
Dan komt Sjanie bij 'Zo-Veel-Meer'. Met haar klantmanager spreekt ze om de week af. De schuldenproblematiek is urgent en de klantmanager gaat daar als eerst mee aan de slag. De huisuitzetting wordt voorkomen en een schuldhulptraject wordt ingezet. Er komt wat ruimte in het hoofd van Sjanie. Ze staat open voor hulpverlening voor haar kinderen. Er komt opvoedondersteuning. Om niet de hele dag thuis te zitten gaat Sjanie aan de slag bij de Broedplaats met haar talent koken. Ze gaat aan de

Maatschappelijk rendement: we kijken breed naar wat onze inzet oplevert voor de maatschappij op de lange termijn. De kassabon geeft de besparing op de korte termijn aan. Moelijker uit te drukken in euro's (maar minstens zo belangrijk) is de besparing op de lange termijn: een goede moeder met gezonde kinderen die veilig opgroeien.

slag als cateraar. Ze heeft inkomsten als parttime ondernemster en is blij bezig te zijn. Fulltime werken is voorlopig nog geen optie.

De extra aandacht die Sjanie krijgt van haar klantmanager bespaart maatschappelijke kosten. Dit is te zien op de kassabon. Maar niet alles is uit te drukken in euro's. Zo is Sjanie een betere moeder voor haar kinderen, veroorzaakt de oudste zoon geen overlast meer op straat en zijn bij de andere kinderen de schoolprestaties omhoog gegaan. Door de aanpak van schulden krijgen de kinderen ook mee hoe zij beter om kunnen gaan met geld. Zo lopen ze minder risico om later

Kassabon	
Aandacht werkt	
Opvoedondersteuning	- €2.500
Begeleiding bij schulden	- €7.500
Budgetcoach	- €1.500
Aanvullende uitkering	- €450
	- €7.000
Voorkomen huisuitzetting	+ €6.000
Voorkomen GGZ-behandeling	+ €8.000
Voorkomen jeugdreclassering	+ €3.700
Besparing uitkeringslasten	+ €7.000
Voorkomen bewindvoering	+ €4.200
Ontwikkelingskansen kinderen	+ €44.000
Toename kwaliteit van leven	+ € 1.900
Reductie overlast en onveiligheid	+ € 4.000
Totaal:	€59.850

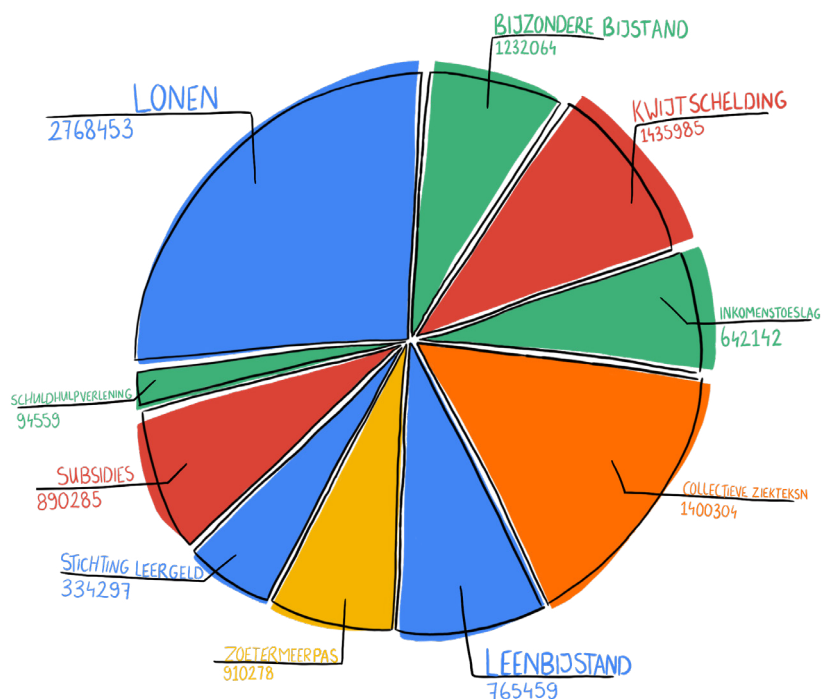


4.2 Bestedingsoverzichten schulden, armoede en participatie

Bij het bepalen van de financiële ruimte voor 2020 en verder gaan wij uit van de vastgestelde Programmabegroting 2020-2024 en de Perspectiefnota 2020. Wij stellen ons hierbij het doel om deze budgetten optimaal in te zetten voor de doelstellingen in deze kadernota, zonder dat wij deze overschrijden.

4.2.1 Bestedingsoverzicht schulden en armoede

De kosten voor schulden en armoede zijn als volgt geraamd:



PROGRAMMA KOSTEN 2021

In de programmabegroting wordt gerapporteerd op het niveau van doelstelling 1.6 'Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan', dat meer posten omvat dan het armoede- en schuldenbeleid.

Voorgesteld wordt om in het vervolg in de programmabegroting een splitsing te maken in de posten. Zodat helder is: welk bedrag gemoeid is met het armoede- en schuldenbeleid (bovenstaand overzicht), welk bedrag met uitkeringen levensonderhoud (bijstand) en welk bedrag met overige zaken zoals handhaving. Dit overzicht is exclusief personeelskosten.

Maatregelen ombuigen en vernieuwen

In de perspectiefnota zijn de volgende maatregelen opgenomen die effect hebben op de ambities in deze nota. De te realiseren taakstellingen lopen de komende jaren als volgt op:

Maatregel ombuigen en vernieuwen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
18. Effectiever inzet ZoetermeerPas		280	280	280	280	280
20. Gerichter inzetten subsidies armoede & minimabeleid		150	150	150	150	150
21. Heroverwegen inzet Klijnsmagelden	323	323	323	323	323	323
22. Verlagen bijdrage collectieve ziektekostenverzekering		650	650	650	650	650
23. Integrale aanpak schulden	-100	-100				

Bedragen x € 1000

Maatregel 18 Effectiever inzet ZoetermeerPas

De zwemcheque voor diplomazwemmen wordt beperkt voor kinderen van 5, 6 of 7 jaar en uitzonderingsgevallen. Deze bezuinigingsmaatregel moet € 280.000 euro opleveren.

Maatregel 20 Gerichter inzetten subsidie

Waarvan € 100.000 door het stopzetten van de subsidies voor schoolreisjes. Het college heeft deze keuze weloverwogen gemaakt. Omdat eind 2018 de koepels van de basisscholen en het voortgezet onderwijs in hun richtlijnen hebben opgenomen dat scholen er zelf voor moeten zorgdragen dat ook kinderen uit huishoudens met te weinig financiële middelen mee moeten kunnen doen.

De overige € 50.000 wordt gerealiseerd met een korting op de Kindpas. Het bedrag dat nu per kind beschikbaar is, is ongeveer 85 euro en ongeveer 2300 kinderen worden bereikt. Omdat het budget voor de Kindpas ook afhankelijk is van fondsen en sponsoring, is niet precies te zeggen hoeveel het bedrag per kind naar beneden gaat bij welke vermindering van de gemeente.

Maatregel 21 Heroverwegen inzet Klijnsmagelden

Voor een deel van het budget waren nog geen verplichtingen aangegaan. En kleine initiatieven zijn gestopt.

Maatregel 22 Verlagen bijdrage collectieve ziektekostenverzekering

De bijdrage van de gemeente in de collectieve zorgverzekering wordt per 2021 verlaagd. De bijdrage blijft daarmee 9% boven het landelijk gemiddelde.

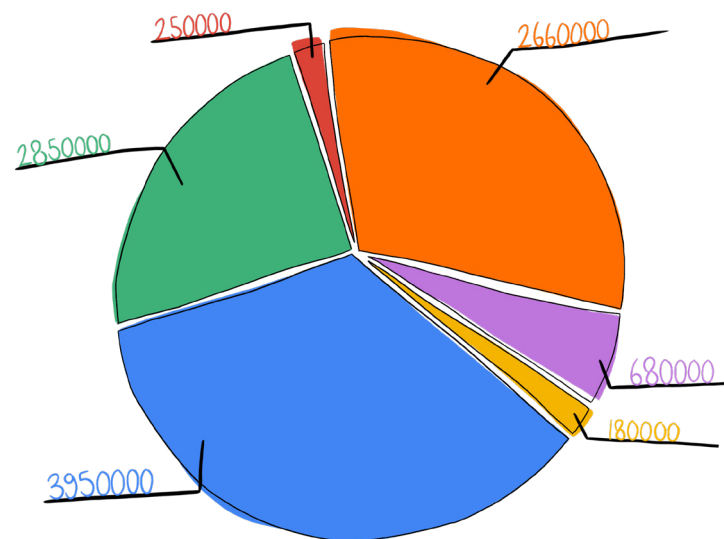
Maatregel 23 Integrale aanpak schulden

Een groot aantal inwoners dat gebruik maakt van het Sociaal Domein (w.o. Jeugdzorg en WMO) heeft ook financiële problemen en leven in de armoede. Schulden kunnen de fysieke en psychische gezondheid negatief beïnvloeden. Een slechte gezondheid beïnvloedt de maatschappelijke participatie en zorgt ook voor toenemende zorgkosten.

We zetten gedurende twee jaar in op een gerichte en intensieve aanpak van schulden voor inwoners met schulden en een zorgtraject of een uitkering. Tegelijkertijd onderzoeken we hoe de gemeente zelf een rol kan spelen bij het saneren van schulden en het verstrekken van kredieten.

4.1.2. Bestedingsoverzicht Participatie

De kosten voor schulden en armoede zijn als volgt geraamd:



- Werkgever Service Punt / SEA
- Trajectenkosten
- Nieuw Arbeidsbeperkt / Beschut Werk
- Omgevingsvaklieden
- -eigen personeel
- - flexibele schil
- - overige goederen en diensten

In het coalitieakkoord tijdelijk extra middelen beschikbaar gesteld voor 'Sociale activering Aandacht werkt' en 'Intensieve dienstverlening vergunninghouders'. Het jaar 2020 is het laatste jaar dat hier budget voor is.

De inzichten die we hebben opgedaan bij 'Aandacht Werkt' betrekken we bij de verdere ontwikkeling van onze dienstverlening.

Per 2021 wordt de Wet Inburgering van kracht. De VNG en het Rijk voeren gesprekken over de financiële middelen die nodig zijn om de extra taken uit te kunnen voeren. Zodra hier meer helderheid over is, wordt een voorstel opgesteld waarin de benodigde middelen voor de dienstverlening aan vergunninghouders mee wordt genomen.

Maatregelen ombuigen en vernieuwen

In de perspectiefnota zijn de volgende maatregelen opgenomen die effect hebben op de ambities in deze nota. De te realiseren taakstellingen lopen de komende jaren als volgt op:

Maatregel ombuigen en vernieuwen	2020	2021	2022	2023	2024	2025
25. Onderscheid in intensiteit dienstverlening	250	557	557	557	557	557
27. Diverse bezuinigingen re-integratie: anders werken	250	427	427	432	437	437
30. Slimmer werken in de uitvoering van de Participatiewet	145	200	290	290	290	290
31. Anders organiseren bewindvoering	-20	100	175	200	200	200

Bedragen x € 1000

Maatregel 25 Onderscheid in intensiteit dienstverlening

Door de focus te leggen op klanten met een hoog risico op escalatie (klanttype 2 en 3). Zie hoofdstuk 3.1 voor een uitgebreide toelichting.

Maatregel 27 Diverse bezuinigingen re-integratie: anders werken

Door kostenbewust om te gaan met het inzetten van dienstverlening en door onze inzet in te richten op de uitdagingen van klanten. Zie hoofdstuk 3.1 voor een uitgebreide toelichting.

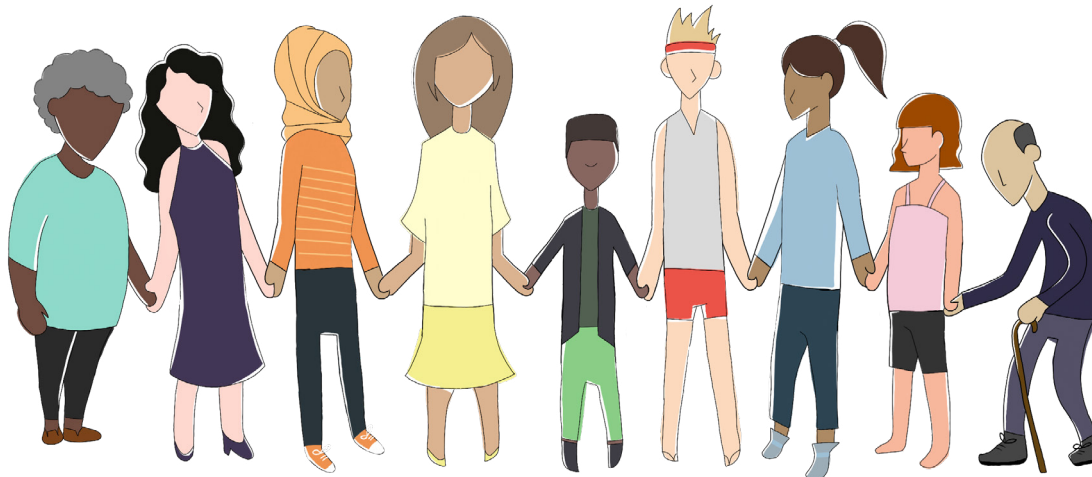
Maatregel 30 Slimmer werken in de uitvoering van de Participatiewet

Door processen slimmer in te richten en door gebruik te maken van een innovatief cliëntvolgsysteem.

Maatregel 31 Anders organiseren bewindvoering

De gemeente geeft via de bijzondere bijstand nu bijna 1 miljoen per jaar uit aan bewindvoeringskosten. We willen onderzoeken op welke wijze we de kosten kunnen beperken door deze dienstverlening gedeeltelijk zelf te gaan aanbieden of te voorkomen dat deze nodig is.

We maken bij het onderzoek gebruik van de ervaringen van andere gemeenten en onze eigen ervaringen met de bewindvoerdersdesk en de daaruit ontstane contacten met bewindvoerders.



Bijlage 1: Uitvoeringsagenda



Overkoepelende activiteiten	Tijdspad
<p>Acties gericht op het door ontwikkelen van het meten (hoofdstuk 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • We breiden onze indicatoren uit met deels nieuwe indicatoren. • We leggen de relatie tussen de indicatoren: we tellen en vertellen. Dit doen we door kwantitatieve gegevens (cijfers) te verbinden aan kwalitatieve gegevens (ervaringen). • We ontwikkelen onze indicatoren en meetinstrumenten zodat we steeds beter een beeld kunnen geven van het bereiken van de gewenste impact. 	2020-2024
Activiteiten gericht op participatie	Tijdspad
<p>Om het maatschappelijk rendement te verhogen zetten we de komende periode in op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • We vernieuwen onze aanpak voor de klantgroepen aan de hand van de keuze prioritering en kijken hierbij naar de toegevoegde waarde van onze dienstverlening in relatie tot de kosten • We richten onze dienstverlening in op uitdagingen van klanten • We rusten onze klantmanagers toe op het kostenbewust inzetten van tijd, trajecten en voorzieningen. 	Grootste piek ligt in 2020 met de inrichting van het Werkbedrijf.
<p>Inrichting Werkbedrijf.</p> <p>De meeste tijd en aandacht gaat de komende periode uit naar de inrichting van het werkbedrijf en de inrichting van de onderdelen die bij de gemeente Zoetermeer blijven. Deze ontwikkeling loopt een eigen traject met een eigen planning.</p>	2020 en 2021
<p>Het gezamenlijk realiseren van extra plaatsingen</p> <p>We zetten ons in voor de uitvoering van de 'Regionale doe-agenda Zuid-Holland Centraal' om met elkaar 170 extra duurzame plaatsingen te realiseren. Deze ambitie willen we bereiken door in te zetten op de volgende doelstellingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> We verbeteren de aansluiting op de arbeidsmarkt We optimaliseren de aansluiting tussen de werkgeversdienstverlening en werkzoekendendienstverlening We stimuleren de inclusieve arbeidsmarkt 	2020 en 2021
<p>Stimuleren van sociale ondernemingen</p> <p>Het begeleiden van sociale ondernemingen met het regionaal versnellingsprogramma. In 2019 is gestart met een regionale aanpak om sociale ondernemers te helpen opstarten met hun initiatief.</p>	2019 en 2020
<p>Simpel Switchen tussen de ketens</p> <p>Het realiseren van een doorlopende ontwikkelingslijn van dagbesteding, naar beschut werk, naar garantiebaan. En waar nodig weer terug.</p>	2020
<p>Anders organiseren bewindvoering</p> <p>De gemeente geeft via de bijzondere bijstand nu bijna 1 miljoen per jaar uit aan bewindvoeringskosten. We willen onderzoeken op welke wijze we de kosten kunnen beperken door deze dienstverlening gedeeltelijk zelf te gaan aanbieden of te voorkomen dat deze nodig is.</p> <p>We maken bij het onderzoek gebruik van de ervaringen van andere gemeenten en onze eigen ervaringen met de bewindvoerdersdesk en de daaruit ontstane contacten met bewindvoerders.</p>	2020



Activiteiten gericht op schulden en armoede	Tijdspad
<p>Alliantie kinderarmoede: we doen mee met het verzorgen van ontbijt op scholen We sluiten ons aan bij de alliantie kinderarmoede. Met een aanmoedigingssubsidie betrekken we partners in de stad, om bij te dragen aan het doel om geen kind met honger naar school te sturen. Voor het bereiken van dit doel wordt aansluiting gezocht met andere partners binnen de alliantie, zoals een grote supermarktketen die heeft toegezegd brood beschikbaar te stellen.</p>	Aansluiten bij alliantie: Q1 2020. Start met ontbijt op scholen: Q3 2020.
<p>Pilot belkosten: niet beperkt door financiën zaken kunnen regelen We onderzoeken of we een pilot kunnen starten voor twee jaar waarin we Zoetermeeders die daarvoor niet de middelen hebben, ondersteunen in noodzakelijke belkosten.</p>	2020
<p>Direct en duidelijk communiceren Het onderdeel geld en inkomen op de website is begin 2019 geheel op B1 niveau geschreven. Ook de praatplaat, een combinatie van taal en plaatjes draagt bij aan duidelijk communicatie. Maar we willen nog meer. Het Digi-taalhuis gaat ons helpen om laaggeletterdheid bij klanten eerder te herkennen en te benoemen. Brieven en e-mail willen we met behulp van de taalambassadeurs van Lezen en Schrijven ook naar het niveau tillen waarop onze boodschap direct en duidelijk is voor de klant</p>	2020-2024
<p>Schulden: niet iets om je voor te schamen We gaan meer communiceren over waar inwoners met schulden of een laag inkomen terecht kunnen en wat we voor hen kunnen betekenen. Met de campagne #wegmetgeldzorgen, brengen we met vlogs, blogs, artikelen in de huis-aan-huisbladen onder de aandacht dat schulden niet iets is om je voor te schamen. In de campagne verwijzen we naar het Startpunt geldzaken en onze partners.</p>	2020-2024
<p>We ontwikkelen onze aanpak 'Vroegsignalering van schulden verder door' Op basis van een evaluatie van de samenwerking EMMA in het najaar van 2019 én op basis van de (verwachte) wetswijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening verbeteren we onze aanpak. Ook betrekken we ervaringen uit andere initiatieven en aanpakken gericht op het oplossen van (dreigende) schuldenproblematiek zoals de ervaringen die worden opgedaan binnen de pilot Enjoy Life in Oosterheem. Waar een fietser in de buurt rondgaat, aan te spreken is en kan signaleren.</p>	2020





<p>In onze aanpak van schulden richten we ons in het bijzonder op werknemers, ZZP'ers, vergunninghouders en jongeren</p> <p>We willen werkgevers ondersteunen bij het eerder in beeld krijgen van werknemers met schulden. Zo kunnen we werkgevers en werknemers sneller helpen. Wanneer dat lukt, daalt het aantal mensen met loonbeslag en het ziekteverzuim. Samen met werkgevers ontwikkelen we handvatten voor een gerichte aanpak.</p> <p>ZZP'ers: We hebben een samenwerkingsverband met het Bureau Zelfstandigen van de gemeente Rotterdam. Zij zijn gespecialiseerd in de positie van ondernemers met schulden en bieden hen ondersteuning. Voor ZZP'ers kan het gunstiger zijn dat de schulden worden gezien als particuliere schuld. Bij het eerste gesprek verkennen we of dit aan de orde is en bepalen samen met de klant het meest passende traject.</p> <p>Vergunninghouders: Pilot Ontzorgen en toerusten</p> <p>Om al eerder aan de slag te gaan met onderdelen van de nieuwe wet Inburgering, voeren we in 2020 samen met de gemeente Lansingerland een pilot uit. Hiervoor hebben we subsidie ontvangen in het kader van het Pilotprogramma Inburgering, van het ministerie van SZW. De pilot is gericht op de ontwikkeling van de pijler: Ontzorgen en toerusten om zelfredzaam te worden. De eerste zes maanden worden de vaste lasten van de vergunninghouder uit de uitkering betaald. Het gaat minimaal om huur, energie en de zorgverzekering.</p> <p>Door de inzet van budget coaching worden deelnemers toegerust om financieel zelfredzaam te worden. Als dat na zes maanden niet het geval is, kan ervoor worden gekozen de automatische betaling van de vaste lasten voort te zetten op basis van de participatiewet.</p> <p>Jongeren: De gemeente experimenteert sinds 2018 met maatwerkoplossingen voor jongeren die door ernstige schulden zodanig worden beperkt in hun maatschappelijke ontwikkeling dat zij dreigen uit te vallen uit opleiding of werk. Het gaat in Zoetermeer vooral om jonge moeders. Het vergt veel aandacht en tijd om de jongeren in traject te houden. Het is te vroeg om al conclusies te trekken over de pilot. Wel willen we de mogelijkheden om de schulden over te nemen uitbreiden</p>	2020-2024
<p>Saneren i.p.v. bemiddelen</p> <p>We onderzoeken in 2020 mogelijkheden om schulden over te nemen. We maken een kosten en batenanalyse of het stichten van een eigen kredietbank haalbaar is, of dat we op een andere wijze het saneren van schulden van onze klanten (of een beperkt deel van onze klanten, bijvoorbeeld jongeren) mogelijk kunnen maken.</p> <p>We denken dan aan:</p> <ul style="list-style-type: none">- Uitbreiding mogelijkheden SunZ- Afspraken met een bestaande kredietbank of- Oprichting perspectieffonds	2020
<p>Integrale aanpak schulden</p> <p>Een groot aantal inwoners dat gebruik maakt van het Sociaal Domein (w.o. Jeugdzorg en WMO) heeft ook financiële problemen en leven in de armoede. Schulden kunnen de fysieke en psychische gezondheid negatief beïnvloeden. Een slechte gezondheid beïnvloedt de maatschappelijke participatie en zorgt ook voor toenemende zorgkosten.</p> <p>We zetten gedurende twee jaar in op een gerichte en intensieve aanpak van schulden voor inwoners met schulden en een zorgtraject of een uitkering. Tegelijkertijd onderzoeken we of de gemeente zelf een rol moet gaan spelen bij het saneren van schulden en het verstrekken van kredieten (zie ook saneren i.p.v. bemiddelen).</p>	2020 en 2021



Bijlage 2: Samenspraak en advies Adviesraad Sociaal Domein

In deze kadernota hebben inwoners en maatschappelijke organisaties met ons meegedacht over meedoen, rondkomen, schulden en werken. Dit is gedaan door het organiseren van Samenspraakbijeenkomsten, gesprekken met werkgevers, BOAZ, ervaringsdeskundigen en in gesprek met de Adviesraad Sociaal Domein (ASD).

Samenspraak

In het najaar van 2018 verkenden we de ambities op het gebied van re-integratie, armoede en schuldhelpverlening met vertegenwoordigers van maatschappelijke partners en onderwijs. Dit deden we aan de hand van drie sporen:

1. *Het ontsluiten van talenten.* Van belang werd gevonden: het kennen van de klant, vakmanschap van de professional, laagdrempelige hulp. Het doel is werk en, waar dat nog niet haalbaar is meedoen. Werkgevers geven steeds meer werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt een kans. Inclusief ondernemen is het nieuwe normaal. Ook is er behoefte aan leren in de praktijk.
2. *De klant als vertrekpunt.* Dit gaat over: voldoende voorzieningen om mee te kunnen doen, het belang van een pilot vroegsignalering en een collectief loket. Uitdagingen hierbij zijn: de (on)mogelijkheden om informatie uit te wisselen (privacywetgeving), hoe bereiken we meer groepen, hoe kunnen we meer tijd en aandacht creëren en ervoor zorgen dat we toegankelijk en benaderbaar zijn. Om de klant beter te ondersteunen is inzet nodig op aandacht, op het zo goed mogelijk delen van gegevens, op bereik en op het continu werken aan vertrouwen en dienstbaarheid.
3. *Netwerk/met elkaar.* Besproken is dat binnen een netwerk veel veranderingen plaatsvinden. Mensen komen en gaan. Het wordt waardevol gevonden als gemeente en partners investeren in het opleiden van mensen, in samenwerken en netwerken. Daarnaast is een aanbeveling aan alle betrokken organisaties: bezoek je website als klant. Op die manier kan je komen tot goede verbeteringen. Tot slot wordt het waardevol gevonden dat meer partners in het gezamenlijk overleg BOAZ⁸ deelnemen en dat regie zoveel als mogelijk bij de klant komt te liggen.

8. Breed Overleg Armoedebestrijding Zoetermeer.

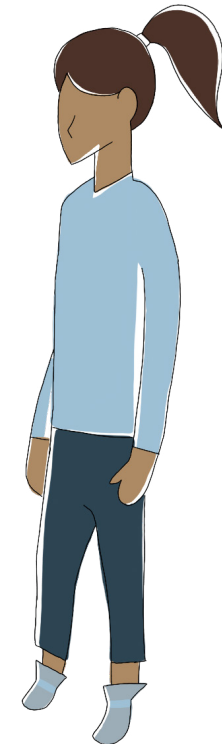
Adviesraad Sociaal Domein

De Adviesraad Sociaal Domein (ASD) heeft op twee momenten met ons meegelezen (mei en juni 2019). Zo hebben we de meeste opmerkingen van de ASD al in de kadernota kunnen verwerken. Na de sessie met de raad in september 2019 hebben we de conceptnota aangepast met de nieuwe inzichten vanuit de transformatietheorie. In oktober hebben we een presentatie gegeven met de wijzigingen in de nieuwe versie en om van gedachten te wisselen.

In overleg met de gemeente heeft de ASD besloten om haar officiële advies uit te brengen na vaststelling van de kadernota in het college. Voor de bespreking in de raad is het advies van de ASD beschikbaar. We bedanken de leden van ASD hartelijk voor hun bijdrage aan de kadernota.

BOAZ

Ook de partners vanuit het BOAZ hebben meegedacht bij de nota. In januari 2019 is in het BOAZ een presentatie gegeven over de opzet. En in september 2019 is een presentatie gegeven over de gewijzigde versie. Met daarin ook de inzichten vanuit de leeragenda van de raad. Diverse partners hebben daarna nog een schriftelijke reactie gegeven die we zoveel als mogelijk een plek hebben gegeven in de nota. Ook hebben we een schriftelijke reactie gegeven aan de partners op hun opmerkingen en vragen. Na het vaststellen van de nota gaan we met o.a. het BOAZ in gesprek over het uitwerken van de kaders naar concrete activiteiten. Ook de partners van het BOAZ bedanken we voor hun betrokkenheid.



Bijlage 3: Terugblik

Dit document is bedoeld om terug te kijken op de beleidsontwikkeling rond re-integratie, armoede en schulden. Behalve de geldende beleidsnota's zijn ook moties, amendementen en toezeggingen in kaart gebracht; alle zaken die sturend en beleidsvormend zijn geweest voor de afgelopen periode.

- De [kadernota gemeentelijke schuldhulpverlening](#) gemeente Zoetermeer, vastgesteld op 19 november 2012. Op 2 oktober 2017 werd de kadernota met besluitvorming over het [actiememo Grip op je Geld](#), met twee jaar verlengd.
- De [beleidsnotitie 'De eerste afslag naar werk'](#), vastgesteld op 25 november 2013.
- De [beleidsnotitie 'Ruim baan op de rotonde'](#), vastgesteld op 1 december 2014.
- De kadernota armoedebeleid '[Passend en met Perspectief](#)', vastgesteld op 15 december 2014.
- De [transformatieagenda 'Het verschil is de bedoeling'](#).
- Moties, amendementen en toezeggingen in aanloop naar die kadernota's en in aanvulling op die kadernota's aangenomen gedurende de afgelopen bestuursperiode.

Per onderdeel is een terugblik opgenomen. Na de terugblik volgt een overzicht in tabelvorm van beleidsacties van de afgelopen beleidsperiode. Het gaat om acties vanuit beleidsnota's en om acties ingegeven door moties en toezeggingen.

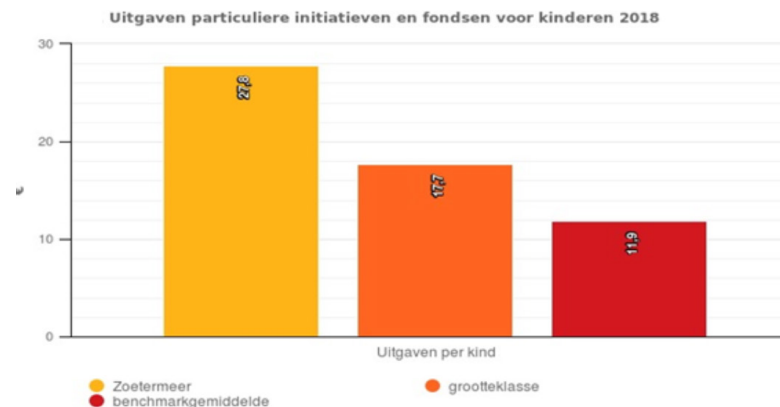
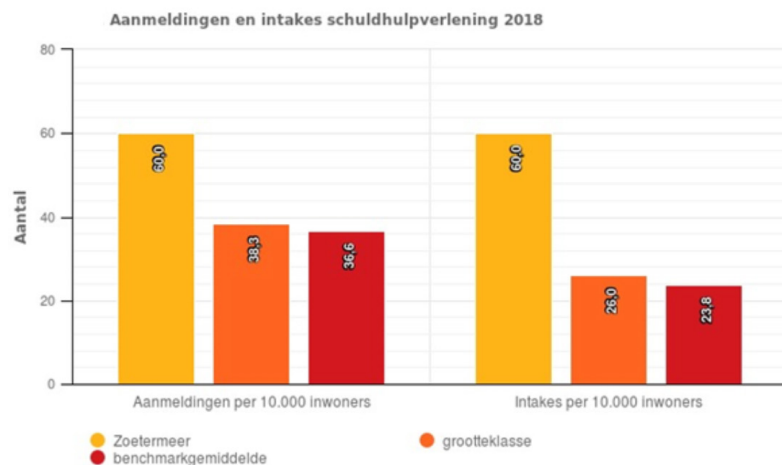
Terugblik Armoede

We investeren al vele jaren in armoede- en schuldenbeleid. Door een uitgebreid palet aan inkomensondersteunende voorzieningen, aandacht voor vroegsignalering, het oplossen van schulden en door in te zetten op perspectief door werk en scholing.

We blijven het belangrijk vinden dat mensen mee kunnen doen en in het bijzonder de kinderen. Het bereiken van inwoners met een laag inkomen of schulden blijft een continu aandachtspunt. Het niet gebruik maken van regelingen en voorzieningen kan komen door onbekendheid. Maar ook ingewikkelde procedures of schaamte kunnen een drempel zijn. In **2018** hebben we daarom het onderdeel schuldhulpverlening op de gemeentelijke website grondig herzien en is het aanvraagformulier simpeler gemaakt. De boodschap is nu veel meer: U kunt bij ons terecht met uw vragen over geldzaken, maak een afspraak.

Het effect hiervan is terug te zien in de benchmark armoede en schulden 2018. De benchmark armoede en schulden wordt jaarlijks door Divosa opgesteld op basis van aangeleverde gegevens van deelnemende gemeenten. Er wordt bij het vergelijken onderscheid gemaakt tussen de gemeenten in de eigen grootteklasse (gemeenten met meer dan 100.000 inwoners) en het totaal van de deelnemende gemeenten. De benchmark Armoede en Schulden bestaat nog maar kort (sinds 2015). Dit maakt dat de aanlevering van gegevens door gemeenten nog niet op eenzelfde manier gaat. Zo neemt de ene gemeente wel de uitvoeringskosten mee en de andere gemeente niet. De komende periode wordt dit instrument verder ontwikkeld waardoor gemeenten steeds beter vergelijkingen kunnen maken. Toch willen we dit instrument al wel gebruiken omdat de cijfers een beeld geven van hoe de gemeente Zoetermeer haar middelen inzet ten opzichte van andere gemeenten.

In deze benchmark is te zien dat we zowel in vergelijking met gemeenten uit de eigen grootteklasse (19) als met het benchmarkgemiddeld (77) een hoger aantal aanmeldingen en intakes voor schuldhulpverlening hadden (zie grafiek hieronder). Iedereen die contact opneemt wordt uitgenodigd voor een intakegesprek en de inwoners weten de gemeente goed te vinden waar het gaat om schuldenproblematiek. We weten niet of dit komt omdat ons bereik hoger ligt dan andere gemeenten (inwoners weten ons beter te vinden) of omdat er meer mensen in Zoetermeer wonen met schulden dan in andere gemeenten. Om deze reden willen we ook aan de slag met nieuwe indicatoren die aansluiten op de impact die we willen maken. Zie hoofdstuk paragraaf 2.1.



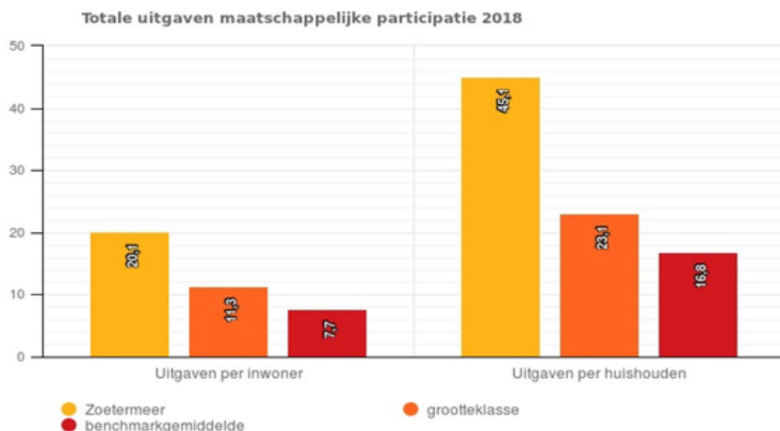
Het preventiebeleid heeft de afgelopen jaren steeds meer gestalte gekregen. Van voornamelijk voorlichting is gewerkt aan initiatieven gericht op het zo vroegtijdig mogelijk voorkomen van (problematische) schulden. Het vroegsignaleringsproject EMMA is op initiatief van verschillende armoedepartners opgezet en in het najaar van 2016 van start gegaan. EMMA richtte zich op het signaleren van huurachterstanden. In 2018 is EMMA onderdeel geworden van een bredere samenwerking 'Vroegsignalering van Schulden' dat zich niet alleen richt op signalen over huurachterstanden, maar ook op signalen over betalingsachterstanden bij energieleveranciers, zorgverzekeraars en waterleveranciers. Deze manier van werken levert op dat problemen eerder gesignaleerd kunnen worden en er dus meer sprake is van vroegsignalering.

Er is daarnaast veel gebeurd om te komen tot een mooi kindpakket. In 2015 is de schoolspullenpas geïntroduceerd. Later, in 2017 is de kindpas (voor kleding en schoenen), onderdeel van het pakket geworden. De Klijnsmagelden hebben daaraan bijgedragen. Door de samenwerking met Stichting Leergeld kunnen kinderen met meer maatwerk worden ondersteund. Dit doet Stichting Leergeld, die eveneens de schoolspullenpas en de kindpas verstrekt, met een maatwerkbudget.

Kijkend naar de Divosa benchmark armoede en schulden 2018 zien we dat we verhoudingsgewijs veel uitgeven aan particuliere initiatieven en fondsen voor kinderen.

Ook de ZoetermeerPas is per 2017 gewijzigd. Die nieuwe vormgeving geeft pashouders meer keuzevrijheid en verlaagt de drempel om aan activiteiten mee te doen. Dit is gedaan door een deel van de pas als vrij besteedbaar budget beschikbaar te stellen.

Als we de inkomensondersteunende voorzieningen in zijn totaal bekijken valt op dat we in 2018 zowel per inwoner als per huishouden fors meer inzetten op maatschappelijke participatie dan de andere deelnemende gemeenten. In onderstaande grafiek zijn de uitgaven voor bijzondere bijstand én de uitgaven voor minimaregelingen zoals de ZoetermeerPas, de KindPas en de collectieve zorgverzekering opgenomen, exclusief uitgaven voor noodfondsen. Vanaf 2021 zullen deze uitgaven meer in lijn worden gebracht met het benchmarkgemiddelde omdat per 2021 de maatregelen vanuit 'Ombuigen en vernieuwen' in gaan. In deze maatregelen is bijvoorbeeld opgenomen dat de bijdrage aan de collectieve zorgverzekering terug gebracht wordt naar het benchmarkgemiddelde. Ook wordt een bezuiniging doorgevoerd op de zwemlessen voor volwassenen en op het Kindpakket.



Waardevolle ontwikkelingen in het partnernetwerk zijn de vormgeving van het Breed Overleg Armoedebestrijding Zoetermeer (BOAZ) en de rol van Stichting urgente noden Zoetermeer, die een sociaal leenfonds en een noodfonds beheren.

Om naast cijfers over armoede ook de mensen daarachter een stem te geven, hebben we de beleving van wat armoede en schulden met je doen in een gesprek met raadsleden tastbaar gemaakt. Cruciaal blijkt te zijn: aandacht geven aan de individuele beleving van armoede, tijd en ruimte geven om problemen op te lossen.

In 2017 heeft de rekenkamercommissie een onderzoek laten doen naar het armoedebeleid. Het onderzoek heeft geleid tot een aantal aanbevelingen. De aanbevelingen zijn meegenomen in het komen tot de nieuwe kadernota. Zo zijn de inzichten die de Minima-Effectrapportage 2018 bood, een belangrijke drijfveer geweest in de lobby om met het Rijk in gesprek te gaan over 'rondkomen'. Hieronder in schema de aanbevelingen en hoe hiermee in het beleid wordt omgegaan:

Aanbevelingen rekenkamercommissie	Beleid
Laat het streven om tot de beste 3 van Nederland te behoren los, en richt de ambitie op een aantal concrete doelen.	We bepalen het ambities vanuit impact naar input (zie hoofdstuk 1). Een streven om tot de beste 3 van Nederland te horen is geen onderdeel van de ambitie.
Stel een nieuwe kadernota op.	Voorliggend
Maak bij het opstellen van de kadernota goed gebruik van onder andere de informatie uit de Minima-effectrapportage van het Nibud.	Van de betreffende Minima-Effectrapportage is gebruik gemaakt alsook van andere informatie, zoals over 'de psychologie van schaarste'.
Maak afspraken met het college over de informatievoorziening over de ontwikkeling van het armoedebeleid.	Na het formuleren van de impact- en de outcomecriteria volgt de stap 'hoe meten of we op de goede weg zijn om de gewenste impact te realiseren'? Hiervoor worden outputindicatoren ontwikkeld.
Zorg voor overzicht voor inwoners in verschillende instanties en de verschillende regelingen op het gebied van armoedebeleid.	Overzicht wordt geboden op www.zoetermeer.nl onder 'geld en werk' en op www.zoetermeerwijzer.nl (zie 3.2.1).
Neem als gemeente de regie in overleggen met maatschappelijke organisaties en bewaar het overzicht.	Met organisaties waarmee de gemeente een financiële relatie heeft, voert de gemeente regie (zie 1.5).
Zorg voor een volledige en heldere financiële verantwoording van het armoedebeleid.	Dit gebeurt conform de geldende werkwijze binnen de P&C cyclus van Zoetermeer. Daarbij wordt voorgesteld om in de programmabegroting voor doelstelling 1.6: 'Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan', toe te lichten welk deel van het budget gemoeid is met het armoede- en schuldenbeleid.

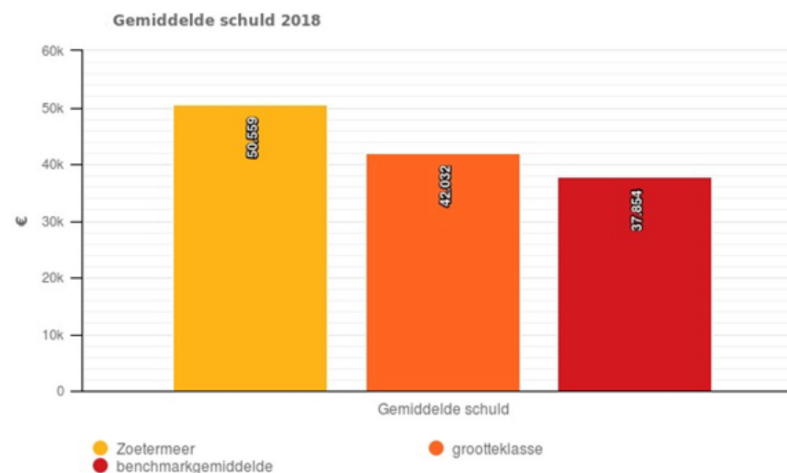


Terugblik Schuldhulpverlening

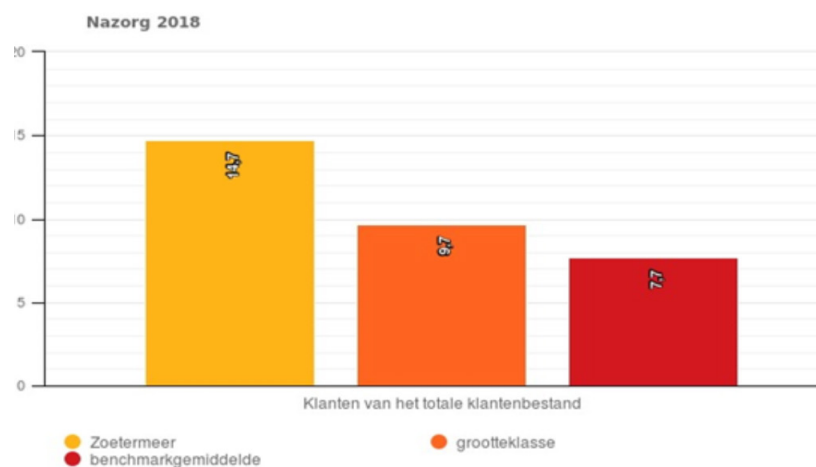
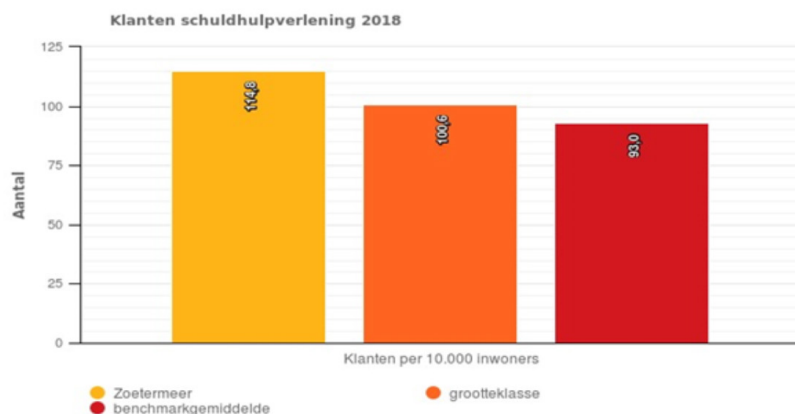
In 2012 werd schuldhulpverlening gedecentraliseerd en kregen gemeenten een zorgplicht. Kernbegrippen uit die tijd waren: Zelfredzaamheid, participatie en tijdelijkheid. Deze begrippen gelden nog steeds maar kleuren we anders in vanuit nieuwe inzichten. Het 'doenvermogen' van inwoners is ons uitgangspunt geworden. Dat vereist aandacht en maatwerk. De gemeente wil inwoners zoveel mogelijk ondersteunen bij geldproblemen. Mensen moeten niet hun leven lang achtervolgd worden door vergissingen uit het verleden, maar een nieuwe kans krijgen. Inwoners die moeite hebben met het aan elkaar knopen van de eindjes, moeten we niet lastigvallen met ingewikkelde, bureaucratische procedures en onleesbare brieven. De gemeente wil hen zo veel mogelijk ondersteunen, bijvoorbeeld door tijdelijk het beheer van hun budget over te nemen. Dit verzacht de gevolgen van de armoede en vormt tegelijkertijd een springplank. Het creëert namelijk ruimte om na te denken over de toekomst, stappen te zetten naar een beter leven en weer zelfredzaam worden. Een effectieve schuldhulpverlening is hiervoor een vereiste. De afgelopen jaren heeft Zoetermeer stappen gezet in die richting.

Uit de benchmark armoede en schulden 2018 blijkt dat het aantal klanten met schuldhulpverlening in Zoetermeer boven het landelijk gemiddelde ligt. Dit zou kunnen liggen aan een hoger bereik van onze voorzieningen (beter toegankelijk) of omdat er meer mensen in Zoetermeer wonen met schulden dan in andere gemeenten. Om deze reden gaan we aan de slag met nieuwe indicatoren die aansluiten op de impact die we willen maken. Zie hoofdstuk paragraaf 2.1.

De gemiddelde hoogte van de schuld van onze klanten ligt hoger dan gemiddelde van de andere deelnemers aan de benchmark. Het gemiddeld aantal schuldeisers is nagenoeg gelijk bij de deelnemers.



Daarnaast zetten we verhoudingsgewijs vaak nazorg in na een schuldhulpverleningstraject. Dit doen we om te voorkomen dat klanten na afloop van de schuldhulpverlening opnieuw met problematische schulden te maken krijgen. In onderstaande grafiek ziet u het percentage klanten dat nazorg kreeg, afgezet tegen het totaal aantal klanten. In 2018 zijn drie inwoners geholpen die binnen 5 jaar opnieuw een beroep deden op schuldhulpverlening.



Bij de decentralisatie in 2012 (invoering wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs)) was al zichtbaar dat de omvang van problematische schulden onder jongeren toenam. Omdat jongeren niet of nauwelijks over aflossingscapaciteit beschikken, kan de minnelijke schuldhulpverlening maar in beperkte mate bijdragen aan het oplossen ervan. De gemeente zette daarom vol in op preventie om ervoor te zorgen dat schuldensituaties die belemmerend zijn voor de ontwikkeling en de toekomst van jongeren zoveel mogelijk werden voorkomen.

Voor 2012 werd in Zoetermeer al ingezet op het beschikbaar stellen van belangrijke informatie voor jongeren via internet en werd voorlichting gegeven aan ouders via scholen. Ook waren er budgetteringscursussen voor jongeren die zich meldden voor een uitkering en er was voor zes maanden budgetbeheer beschikbaar binnen het Begeleid Wonen project voor jongeren.

JIP Zoetermeer werd in 2012 gevraagd een aanvullend pakket te ontwikkelen voor jongeren met vragen over geldzaken: Je Geld en Je Toekomst. Er kwam een spreekuur voor vragen over geld en schulden. Dat is er nog steeds, net zoals gastlessen in het onderwijs. De gastlessen ondersteunen de bekendheid van het spreekuur en dragen bij aan preventie rondom financiële problemen.

Samen met de externe partners ontwikkelden we in 2013 een methoden om te werken aan gedragsverandering bij cliënten met financiële problemen. Een voorbeeld is het project Schuldhulpmaatjes, vrijwilligers bieden vroegtijdig ondersteuning.

Verder zijn de formulieren voor het aanvragen van financiële ondersteuning vereenvoudigd. Dit heeft de blijvende aandacht van de organisatie evenals de inzet van nieuwe communicatiemiddelen.

De Stichting urgente noden Zoetermeer (SunZ) ging in 2014 van start. Dit is een waardevolle aanvulling op de gemeentelijke voorzieningen. Sinds 2014 organiseert de gemeente Zoetermeer regelmatig samen met partners een workshop Administratie en Financiën. We pasten in dit jaar ook ons dienstverleningsproces aan. De uitval door eigen toedoen en het aantal recidivisten namen daardoor af.

We maakten in 2015 een animatiefilm om mensen met problematische schulden in actie te laten komen en de weg te wijzen. We boden verder met de bijzondere bijstand meer maatwerk, zo nodig buiten de bestaande kaders. Samen met professionals en vrijwilligers in het veld organiseerden we bij huishoudens met meerdere problemen financiële rust en stabiliteit. Andere problemen konden daardoor beter worden opgepakt.

In 2016 zochten we de klanten in de wijken op. Schuldhulpverlening is nu aan- gesloten op het Wijkzorgnetwerk en hield spreekuur in elke wijk. Dit bleek niet te werken en is in 2017 stopgezet. Schuldhulpverlening is nu aangesloten op het Wijkzorgnetwerk in elke wijk. Voor onze partners organiseren we regelmatig een informatiemarkt, zodat partners elkaar laten zien wat we doen en wanneer klanten een beroep op welke dienstverlening kunnen doen. Sinds 2016 organiseren we samen met het BOAZ jaarlijks een studiemiddag waarin partners hun kennis kunnen bijspijkeren op verschillende gebieden. Er is een algemeen gedeelte met een actueel onderwerp voor iedereen daarnaast is er een keuze uit workshops om meer te weten te komen over bijvoorbeeld de WMO, de Deurwaarder, de Bewindvoerder, SunZ, de Werkacademie, de Belastingen en het Wijkzorgnetwerk.

Omdat er een toename is van klanten met een bewindvoerder zijn we een 'bewindvoerdersdesk' gestart. Aanvragen via bewindvoerders handelen we sneller af. In de praktijk betekent het dat de fase waarin de schuldensituatie wordt gestabiliseerd (vier tot acht maanden), kan worden overgeslagen.

Sinds 2016 nemen we deel aan de zogenaamde Kloosterhoeve pilot, een samenwerkingsverband van verschillende gemeenten (o.a. Delft, Alphen a/d Rijn, Den Bosch, Almere en Amersfoort). Het doel is tot betere werkafspraken te komen met instanties als de belastingdienst, CJIB en rechtbanken. Het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) ondersteunt ons daarbij.

Begin 2017 breidde we de vaste bezetting bij het team schuldhulpverlening uit (motie 1606-36). Dankzij die uitbreiding konden we de praatplaat ontwikkelen.

In 2017 werd digitale gegevensuitwisseling met gerechtsdeurwaarders mogelijk. Hiermee voorkwamen we dat een traject voor schuldbemiddeling wordt doorkruist wordt door een inbeslagname. Ook kregen ketenpartners, zoals bijvoorbeeld Limor een vast aanspreekpunt.



Terugblik Re-integratie

In **2017** gaf JIP Zoetermeer bij ons aan knelpunten te ervaren in de uitvoering, waardoor jongeren afhaken. In gesprek met de gemeente en partners uit de stad zijn hiervoor verbeterlijnen geformuleerd.

- Sinds 2017 ontvangen jongeren, die in dat kwartaal 18 jaar worden, van de gemeente een aansprekende brochure: Regel je shit.
- JIP startte naast het bestaande aanbod een maatjesproject voor jongeren (2018) en ontwikkelde Get Started, een budgettraining voor jongeren, die worden verwezen door Schoolformaat, het ID College, het Werkplein en andere instanties (2017).
- De gemeente ging in 2018 experimenteren met maatwerkoplossingen voor jongeren die door ernstige schulden zodanig worden beperkt in hun maatschappelijke ontwikkeling dat zij dreigen uit te vallen uit opleiding of werk.

In **2018** werd de praatplaat onderdeel van de reguliere dienstverlening van het team Schuldhulpverlening. Het geeft klanten niet alleen een duidelijk kader en rust over het proces, maar ook wordt snel duidelijk of andere hulpverleners bij de klant betrokken zijn en deze worden zo nodig betrokken bij de aanpak.

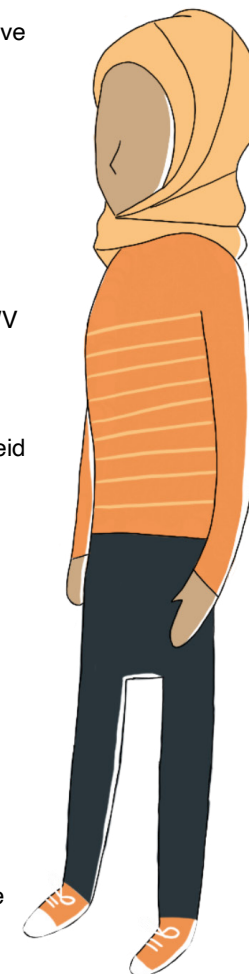
In de zomer van 2018 is de informatie over schuldhulpverlening op de gemeentelijke website vereenvoudigt. De bedoeling is om de drempel voor inwoners die vragen hebben over geldzaken of schulden hebben zo laag mogelijk te maken. Om die reden zijn er over verschillende onderwerpen vlogs gemaakt. Deze worden verspreid via social media en de partners.

Eind **2013** is het vorige re-integratiebeleidsplan “De eerste afslag naar Werk” vastgesteld. Dit beleidsplan is de afgelopen jaren bepalend geweest voor de re-integratie aanpak van Zoetermeer. Hierin is ook voor het eerst de ‘re-integratieronde’ geïntroduceerd. Een rotonde met zeven afslagen die de afstand tot de arbeidsmarkt weergeven. Hoe korter op de rotonde hoe korter de afstand tot de arbeidsmarkt, hoe verder op de rotonde, hoe groter de afstand. Iedere afslag kent zijn eigen aanbodgerichte re-integratietrajecten.

In **2014** en **2015** zijn verdiepende analyses uitgevoerd naar de resultaten van onze inzet op re-integratie. De rapportages geven inzicht in kwantitatieve gegevens, een vergelijking met de resultaten van andere gemeenten en kwalitatieve gegevens vanuit de praktijk.

In **2015** is de Participatiewet ingevoerd. Deze verving de Wet Werk en Bijstand (WWB) en met deze wet kwam ook een nieuwe doelgroep onder de verantwoordelijkheid van de gemeente te vallen: mensen met een arbeidsbeperking. En daarbij ook een scala aan nieuwe ondersteunende trajecten gericht op deze doelgroep. Voorbeelden hiervan zijn: loonkostensubsidie, loonwaardemeting, No-riskpolis, keuringen via het UWV en jobcoaching. De participatiewet heeft, naast de nieuwe doelgroep, ook het kenmerk van iets terug doen voor je uitkering door het leveren van een tegenprestatie en actief aan de slag met werk of meedoen. Iedereen moet participeren. De rotonde is met de invoering van de Participatiewet uitgebreid met enkele re-integratie instrumenten.

Vanaf **2016** is de inzet van sociale activering geïntensiveerd om de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar vermogen mee te laten doen. Door de motie “bijstandsgerechtigden helpen aan een baan” is met extra geld van de raad de afgelopen twee jaar geïnvesteerd in een aanpak voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. In het rapport: “Het begint met aandacht” zien we dat als we investeren in de groep bijstandsgerechtigden met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt (granieten bestand) er weldegelijk ontwikkeling mogelijk is. Het vraagt een ander soort vakmanschap, een bredere kijk naar de problematiek van mensen. Verbindingen leggen met de andere domeinen en afstemming over de aanpak. Tegelijkertijd kun je door in te zetten op talenten, kansen en gezondheid van mensen wel stapjes zetten naar (weer) participeren. De maatschappelijk opbrengst is groot, voor mens en budget.





Vakmanschap, werken vanuit “De bedoeling” en maatwerk

In de afgelopen jaren hebben we flink geïnvesteerd in Vakmanschap. We hebben een omslag gemaakt naar werken vanuit de bedoeling. Waarin de inwoner en zijn vraag nog meer centraal staat. Van rechtmatigheid (je krijgt iets als er recht bestaat) naar we doen wat nodig is om een doorbraak te creëren, maatwerk bieden.

Dit betekent een andere manier van werken, een bredere kijk buiten “de eigen koker”. En vraagt van de vakman of -vrouw creativiteit zonder daarbij rechtvaardigheid of willekeur uit het oog te verliezen. Door te proeftuinieren, maatwerkpraktijken op te bouwen, intervisie, workshops en lezingen aan te bieden en met elkaar te delen wat goed en fout ging hebben we geïnvesteerd in ons vakmanschap.

Ontwikkelen, verbinden, aandacht geven, maatwerk leveren en leren in de praktijk blijven ook in de aankomende jaren centraal staan in onze aanpak. We blijven zoeken naar verbeterpraktijken om onze dienstverlening te versterken en verder te optimaliseren.

Wat hebben we geleerd?

We komen uit een periode van economische crisis en daardoor een tekort aan banen. We hebben vooral geïnvesteerd in het aan het werk helpen van mensen. Uitstroom uit de uitkering was het belangrijkste doel. Door decentralisaties van verschillende overheidstaken naar de gemeente realiseren we dat we de taken veel meer in samenhang moeten organiseren om het beter voor de inwoner te doen. We zien meer diversiteit in aanpakken en samenwerkingsverbanden ontstaan. Waar voor de een werk de beste oplossing is, is dat bij een ander eerst financiële rust brengen. Voor een derde geldt dat door aandacht en tijd ineens oplossingen komen en voor een vierde betekent het rust in het gezin door het inzetten van juiste hulpverlening essentieel. Wat ze met elkaar gemeen hebben is dat het maatwerk is en voor iedereen anders kan zijn.

Re-integratie is dus meer dan een instrument. Het is een afweging welke interventie op welk moment het beste resultaat levert. Re-integratie is veel meer een route die pas zichtbaar wordt als je hem start. Een route met keuzes, verantwoordelijkheden, inzet en afstemming met andere domeinen.



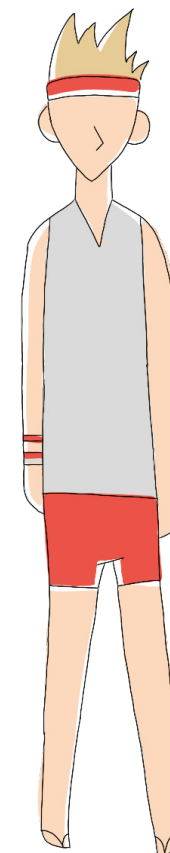
Overzicht beleidsacties en resultaten/effecten afgelopen beleidsperiode op gebied van armoede- en schuldenbeleid



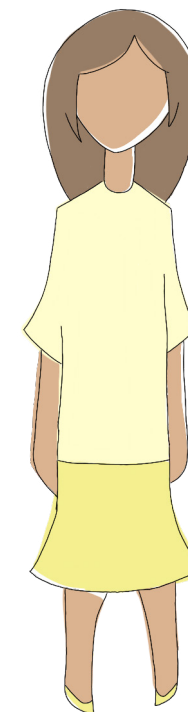
Onderwerp	Toelichting	Resultaat & nadere informatie
Armoedebeleid in Beeld: effectiviteit (motie 1406-37a)	De raad had middels een motie het college opgeroepen om, t.b.v. beleidsvorming, de effectiviteit van het armoedebeleid te onderzoeken. Daarbij moest de vergelijking worden gezocht met vergelijkbare gemeenten.	Zie memo aan de raad verstuurd op 9 oktober 2014 . Bevindingen waren: - Het geld van armoedebeleid wordt besteed aan inkomensondersteunende voorzieningen zoals bijzondere bijstand en ZoetermeerPas. - Op grond van berekeningen van het Nibud blijkt dat de diverse vormen van inkomensondersteuning een positief effect hebben op de bestedingsruimte van inwoners. - Deze resultaten van het armoedebeleid vertalen zich echter niet in vermindering van het aantal huishoudens met een laag inkomen. De inkomensondersteuning is namelijk niet onderdeel van 'het inkomen' (zoals CBS dat meet). - Een goede vergelijking tussen gemeenten is lastig, bijvoorbeeld door inhoudelijke beleidsverschillen.
Memo over ZZP'ers (toezegging 355)	Hebben we de groep in beeld, wie zijn het, bereiken we ze?	Zie memo aan de raad verstuurd op 26 februari 2015 . Aansluitend op conclusies van het Sociaal Cultureel Planbureau, is geconcludeerd dat het twijfelachtig is of generiek beleid voor ZZP'ers, vanwege de heterogeniteit van de groep, zinvol is. Het is beter gericht aandacht te besteden aan concrete problemen, zoals het weinige beroep op zorg- en huurtoeslag en op voorzieningen bestemd voor kinderen. Belangrijk is daarom goede communicatie over ondersteuningsmogelijkheden voor mensen met een laag inkomen of met schulden, ook voor ZZP'ers.



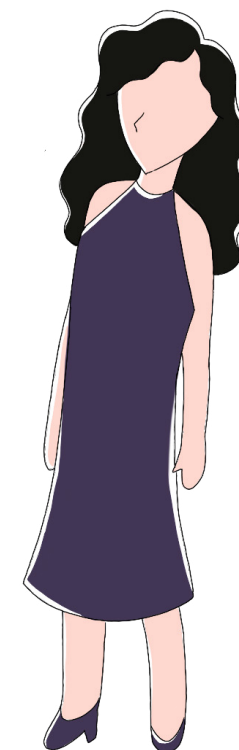
<p>Preventiebeleid</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uitwerken preventiebeleid (motie 1412-10a) • Project EMMA, Eerder Melden, Minder Achterstanden (motie 1606-53) • Project Vindplaats van schulden (motie 1711-33) • Rekenlessen voor Zoetermeeders (amendement 1412-H) 	<p>De raad had middels een motie het college opgedragen beleid ter preventie van armoede uiteen te zetten.</p> <p>Het amendement, waarmee de raad in het kader van preventie aan het tegengaan van laaggeletterdheid rekenlessen had toegevoegd, is hierin meegenomen.</p>	<p>Zie memo aan de raad verstuurd op 1 april 2015. Het memo gaat in op hoe inzet wordt gepleegd, zoals op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bereik en informatievoorziening; - preventie van schulden, zoals door vroegsignalering; - workshops administratie en trainingen omgaan met geld. <p>Het vormgeven van preventie door vroegsignalering (zoals om huisuitzettingen te voorkomen) heeft daarna verder vorm gekregen, onder andere na financiering van Project EMMA (motie 1606-53), wat een initiatief is van partners. Over ontwikkelingen in dat kader, zoals het aanhaken van meer crediteuren dan woningcorporaties en de inzet op samenwerking met BKR, is de raad geïnformeerd.</p> <p>In november 2017 is motie 1711-33 'Pilot gegevensuitwisseling Zoetermeer en BKR' aangenomen. Op basis van de motie is er, conform afdoening van de motie, een doorontwikkeling geweest naar een pilot Vindplaats van schulden, waar ook EMMA onderdeel van uitmaakt. Deze pilot ging per 1 september 2018 van start en meer crediteuren dan woningcorporaties deden mee om beginnende schuldenproblematiek beter te kunnen signaleren. In augustus 2018 is de raad geïnformeerd over de pilot en over voortzetting van het project.</p> <p>Rekenlessen worden, met subsidie van de gemeente, georganiseerd door Stichting Piëzo.</p>
---	--	---



<p>ZoetermeerPas en Kindpakket</p> <ul style="list-style-type: none"> • ZoetermeerPas opnieuw vormgeven (kadernota) • Met raad spreken over ZoetermeerPas (toezegging 342) • Onderzoek naar het kindpakket voor kinderen in armoede (motie 1412-30) • 65+ met ZoetermeerPas gratis openbaar vervoer (motie 1711-43) • Maatregel i.k.v. ombuigen en vernieuwen: besparing op ZoetermeerPas en kindpas 	<p>Het ging om het herinrichten van de ZoetermeerPas. Daarbij wilde de raad spreken over de ZoetermeerPas, randvoorwaarden en eventueel een vrij te besteden cheque. Ook heeft de raad een motie ingediend om de mogelijkheden voor het invoeren van een kindpakket te onderzoeken.</p> <p>Eind 2017 is een motie ingediend om gratis openbaar vervoer voor 65-plussers met een ZoetermeerPas te onderzoeken.</p>	<p>Zie raadsbesluit Herijking ZoetermeerPas en invulling Kindpakket.</p> <p>De ZoetermeerPas is opnieuw vormgegeven (zie www.zoetermeer.nl/zoetermeerpas). Nu is digitalisering per 2019 aan de orde. Het kindpakket is het totaal aan voorzieningen voor kinderen in armoede in Zoetermeer, waaronder de nieuwe Kindpas waarmee kinderen, bij aangesloten winkels, spullen kunnen kopen.</p> <p>Over de motie '65+ met een Zoetermeerpas gratis OV' is op 29 maart 2018 aan de raad een memo gestuurd met de volgende bevindingen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een vrij besteedbaar budget in de ZoetermeerPas die te gebruiken is voor OV. - Uit de doorrekeningen van inkomensplaatjes door het Nibud blijkt dat AOW'ers geen tekorten hebben. Dat is wel het geval bij andere huishoudtypes. - Er is dus een regeling voor alle ZoetermeerPashouders en het college vindt dat gepast. Daarnaast is er voor het voorstel in de bestaande middelen geen dekking. <p>I.k.v. Ombuigen en vernieuwen is ervoor gekozen om de zwemcheque voor diplomazwemmen te beperken voor kinderen van 5, 6 of 7 jaar en uitzonderingsgevallen. Deze bezuinigingsmaatregel moet € 280.000 euro opleveren.</p> <p>Op de kindpas is € 50.000 gekort: zie onder 'subsidies – Ombuigen en vernieuwen maatregel 20 Gerichter inzetten subsidies.</p>
---	---	--



<p>Stapeling van effecten (motie 1412-08)</p>	<p>De motie droeg het college op criteria te formuleren die specificeren welke (%) terugval in besteedbaar inkomen van huishoudens het niet meer in redelijkheid aanvaardbaar vindt, toe te schrijven aan decentralisaties; en een beleid hierop te ontwikkelen.</p>	<p>Zie memo aan de raad verstuurd op 28 mei 2015.</p> <p>Het college verwoordt in het memo dat het armoedebeleid zich in de kern richt op de ondersteuning van mensen die anders niet mee kunnen doen in de maatschappij. Beleid gericht op een procentuele teruggang door veranderingen door de decentralisaties lag niet in lijn met die kern. Immers; er zijn groepen die ondanks de veranderingen rond kunnen komen.</p> <p>Wel is gebruik gemaakt van doorrekeningen van het Nibud (ook van de gevolgen van de decentralisaties) om te bepalen wat juiste beleidskeuzes (inclusief die in het kader van WMO en jeugdzorg) waren, om mensen te ondersteunen.</p>
<p>Evaluatie, doelstellingen en onderzoek naar meer maatwerk</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leren van Ervaringen (motie 1412-09) • Top 3 gemeenten armoedebeleid (motie 1412-24) • Onderzoek naar het bieden van inkomensondersteunende voorzieningen ook voor huishoudens buiten de inkomensnorm (nota) • Maatwerk: zelfredzaamheid - €'s – regels (motie 1412-23) 	<p>De vier acties zijn in gezamenlijkheid opgepakt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Motie om het armoedebeleid van 2011 – 2014 te evalueren en zo nodig te komen met voorstellen om het huidige armoedebeleid per 1-1-2016 bij te stellen. - Daarnaast een motie om doelstellingen en bijbehorende indicatoren t.a.v. het armoedebeleid te formuleren, op grond waarvan Zoetermeer met andere gemeenten te vergelijken is (top 3). - Onderzoek naar mogelijkheden om inkomensondersteunende voorzieningen, waar nodig, aan te bieden voor huishoudens die buiten de inkomensnorm vallen die voor die voorzieningen gelden. - Tot slot een motie waarmee het college wordt opgedragen dat: in gevallen waar ruimte in regels nodig is om zelfredzaamheid te bevorderen of kosteneffectief te handelen, gebruik te maken van discretionaire bevoegdheid. 	<p>Zie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - raadsvoorstel 'Goed op weg?' van 30 november 2015 - raadsvoorstel koersen op top 3 van 18 april 2016. - memo Benchmark Armoede en schulden: de positie van Zoetermeer van 26 oktober 2016. <p>Mede op grond van de evaluaties, maar ook in het kader van de transformatie die breed speelt, wordt steeds gewerkt aan maatwerk en vakmanschap, om daar vorm aan te blijven geven. Ook zijn praktische punten opgepakt, zoals kindpakket dat zich beter richt op alle leeftijdscategorieën.</p> <p>Inmiddels wordt regulier aangesloten bij de Divosa benchmark armoede en schulden, om beleid op een transparante manier te kunnen vergelijken met andere gemeenten, waarbij het verhaal achter de cijfers belangrijk is en met als doel te reflecteren en te leren.</p>

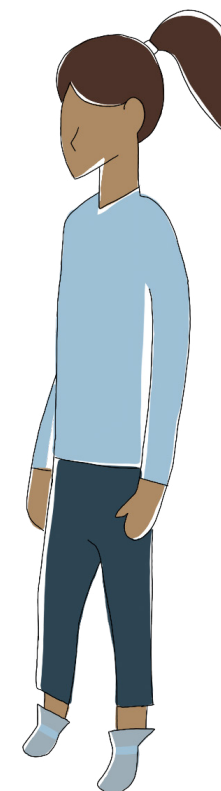




<p>Armoedeval en glijdende schaal</p> <p>Toezegging 341: beeld vormen over armoedeval en glijdende schaal</p> <p>Motie 1707-01: Glijdende schaal</p>	<p>Toezegging 341: Toegezegd werd om gedurende 2015 een scherper beeld van de armoedeval en de glijdende schaal te ontwikkelen. Het college zou dan een stand van zaken notitie opstellen om de armoedeval te voorkomen/te verminderen.</p> <p>Vervolgens is er op 3 juli 2017 een motie aangenomen om de mogelijkheden en het nut van een glijdende schaal te onderzoeken.</p>	<p>Zie memo aan de raad verstuurd in de weekberichten op 27 mei 2015:</p> <p>De gemeente Zoetermeer heeft voor de verschillende gemeentelijk inkomensondersteunende voorzieningen, verschillende inkomensnormen vastgesteld. Daarmee wordt voorkomen dat er bij een kleine vooruitgang in inkomen, direct meerdere voorzieningen wegvallen.</p> <p>De actuele stand van zaken van het onderzoek van het Nibud naar inkomensplaatjes van huishoudens (Minima-effectrapportage) en de glijdende schaal is met de raad gedeeld in een memo van juni 2018.</p>
<p>Bijdrage aan vorming sociale wijkteams (kadernota)</p>	<p>Bij multiproblematiek is in veruit de meeste gevallen ook sprake van financiële problemen. Vanuit armoedebeleid is daarom aangesloten bij de sociale wijkteams.</p>	<p>Het gaat om een doorlopende bijdrage aan wat inmiddels het Wijkzorgnetwerk heet. Daar wordt casuïstiek beetgepakt en spelen financiële problemen vrijwel altijd een rol.</p>
<p>Ondersteuning</p> <ul style="list-style-type: none">• Aanpak door Zoetermeeders voor Zoetermeeders (kadernota)• Campagne i.v.m. inkomensondersteuning (kadernota)• Laagdrempelige cliëntondersteuning (motie 1412-11)	<p>In het voorjaar start het project over de kunst van het rondkomen voor en door minima. Dit levert in samenspraak ook input en inzichten op voor toekomstige informatiecampagnes over inkomensondersteuning en laagdrempelige cliëntondersteuning.</p>	<p>Er is een actieteam 'Zoeterméér in balans', bestaande uit met name Zoetermeeders die in armoede leven, gevormd, dat in beeld gebracht heeft hoe armoede er in de stad uitziet. Zij hebben onder meer een brochure, met tips en trucs voor hoe inwoners beter hun hoofd boven water kunnen houden, gemaakt en verspreid.</p> <p>De resultaten van hun onderzoek heeft het actieteam op 5 juli 2016 gepresenteerd aan raadsleden, maatschappelijke organisaties en andere geïnteresseerden.</p>
<p>Zoetermeerwijzer (Kadernota Armoedebeleid)</p>	<p>Informatie over voorzieningen, partnernetwerk en andere zaken die van belang zijn voor de doelgroep op een toegankelijke manier in de Zoetermeerwijzer opnemen.</p>	<p>Per april 2017 is er een nieuwe Zoetermeerwijzer, waar informatie in wordt bijgehouden. Zie o.a. het onderdeel 'Geldzaken' op de Zoetermeerwijzer.</p>



<p>Klijnsmagelden</p> <p>De gemeente Zoetermeer kreeg per 2017 jaarlijks ca. € 821.000 extra vanuit het Rijk voor kinderen in armoede.</p> <p>I.k.v. programma Ombuigen en vernieuwen is er een besluit genomen over de Klijnsmagelden: maatregel 21 Heroverwegen inzet Klijnsmagelden.</p>	<p>Het doel is om met deze gelden kinderen uit gezinnen met een laag besteedbaar inkomen de kans te bieden om mee te kunnen doen: sociaal, met sport, cultuur en op school.</p>	<p>Deze gelden zijn gedeeltelijk in de perspectiefnota 2018 toebedeeld. Het overige deel is op 2 oktober 2017 met het voorstel 'besteding extra gelden voor armoedebestrijding onder kinderen' door de raad vastgesteld.</p> <p>Naar aanleiding van motie 1711-39 over Passende doelstellingen Klijnsmagelden, is over de bestemming van de gelden gerapporteerd aan de raad.</p> <p>I.k.v. programma Ombuigen en vernieuwen is er vervolgens een besluit genomen over de Klijnsmagelden, waardoor er op de gelden is bezuinigd. Hierdoor zijn onder andere kleine initiatieven gestopt en is geld voor communicatie gebruikt om Zoetermeer financieel gezond te maken.</p>
<p>Collectieve zorgverzekering</p> <p>I.k.v. programma Ombuigen en vernieuwen is er een besluit genomen over de collectieve zorgverzekering voor minima.</p>		<p>De bijdrage van de gemeente in de collectieve zorgverzekering wordt per 2021 verlaagd. De bijdrage blijft daarmee 9% boven het landelijk gemiddelde.</p>





Onderwerp	Toelichting	Resultaat & nadere informatie
Onderzoeken schuldenaanpak: out of the box		
2. Goede Gieren (motie 1412-29)	Het college pakt deze actiepunten in gezamenlijkheid op:	Zie memo verzonden aan de raad op 28 januari 2016 : Met de initiatiefnemers van de Goede Gieren zijn mogelijkheden onderzocht. Geconstateerd is dat Zoetermeer op belangrijke onderdelen hetzelfde voor ogen heeft als de bedenkers van de Goede Gieren. Wij maken gebruik van maatwerkarrangementen en creatieve oplossingen. Ook in de keuzes bij kwijtschelding, mogelijkheden in het sociaal leenfonds en afspraken met schuldeisers zijn er overeenkomsten. Er is er, in dat licht, voor gekozen om niet over te gaan tot het overnemen van vorderingen en pas op de plaats te maken.
3. Overnemen schulden van multiprobleemgezinnen (motie 1706-66)	De motie verzocht het college na te gaan of het experiment in Den Haag met het Sociaal Hospitaal ook in Zoetermeer uitgevoerd kon worden.	Begin 2018 heeft het college zich geïnformeerd over de aanpak in Den Haag. Een voorlopige doorkijk naar de eerste 50 cases voorspelt een maatschappelijke opbrengst van ongeveer 1,3 miljoen in het eerste jaar na interventie. Deze aanpak wordt stapsgewijs geïntegreerd in de dienstverlening van de gemeente Den Haag. Met maatregel 23 (zie hieronder) gebruiken we op Zoetermeerse schaal enkele belangrijke bevindingen voor het ontwikkelen van een eigen aanpak.



<p>Sociaal leenfonds voor Zoetermeer (motie 1412-12)</p> <p>Toezegging 258 (2014) Onderzoek naar mogelijkheden eigen kredietbank. Memo bijlage 2 bij agendapunt 10 kadernota Armoede</p>	<p>Onderzoek naar mogelijkheden voor een sociaal leenfonds in samenspraak met de partners in het armoedebeleid.</p>	<p>Bij de vaststelling de kadernota kwam ook de uitwerking van toezegging 258 aan de orde. Onderzoek naar de mogelijkheden om een eigen kredietbank op te richten. De conclusie was dat dit te kostbaar en te arbeidsintensief zou zijn in relatie tot de omvang van de vraag in Zoetermeer. Wel is toen afgesproken een sociaal fonds in het leven te roepen.</p> <p>De uitkomst van het onderzoek was dat de Stichting Urgente Noden Zoetermeer (SunZ) het leenfonds ging beheren. 2016 was een proefjaar. De evaluatie was positief, reden voor het college om het leenfonds voort te zetten.</p>
<p>Dienstverlening Schuldhulpverlening</p>		
<p>1511-52 Inzicht in wachtlijst SHV</p>	<p>De raad verzocht om informatie over de lengte van wachtlijst voor de gemeentelijke schuldhulpverlening en om maatregelen hiertegen.</p>	<p>Voordat iemand kan worden toegelaten tot schuldhulpverlening dient er sprake te zijn van overzicht van de financiële situatie en zicht op de afloscapaciteit. Ketenpartners als Schuldhulpmaatjes, Humanitas en stichting Mim bieden ondersteuning bij het op orde brengen van de financiële administratie en het creëren van financiële stabiliteit.</p> <p>Ongeveer een kwart van de mensen gaf in 2015 aan behoefte te hebben aan hulp bij het ordenen van de financiën Hiervoor wordt sindsdien een workshop georganiseerd door de gemeente.</p>
<p>1606-36 Uitbreiding vaste bezetting schuldhulpverlening</p>	<p>De gemeenteraad vindt een goede schuldhulpverlening belangrijk. Bij de begrotingsbehandeling in 2016 werden extra middelen ter beschikking gesteld voor: Investeren aan de voorkant.</p>	<p>Begin 2017 is de vaste bezetting bij het team schuldhulpverlening uitgebreid met 5 fte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Twee tijdelijke contracten zijn omgezet naar vaste contracten. • Er zijn drie nieuwe medewerkers geworven, in plaats van tijdelijke inhuur. • In één geval heeft er urenuitbreiding plaatsgevonden.
<p>motie 1606-54 Ontsluiting data gemeentelijke schuldhulpverlening</p>	<p>De motie verzocht het college om aan te sluiten bij het initiatief van gegevensuitwisseling van de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) en de Koninklijke Beroepsvereniging van Gerechtsdeurwaarders (KBvG), genaamd de Verwijsindex Schuldhulpverlening (VISH).</p>	<p>Doel van de gegevensuitwisseling is ervoor te zorgen dat de deurwaarder op de hoogte is van een traject bij schuldhulpverlening. Invorderingsmaatregelen kunnen dan tijdelijk opgeschort worden, zodat het mogelijk wordt een minnelijke schikking op te zetten. De uitwisseling vindt digitaal plaats in een speciaal hiervoor ontwikkeld systeem. Het onnodig oplopen van schulden wordt hiermee voorkomen.</p>

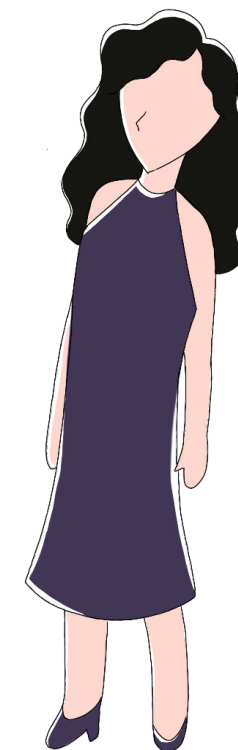




Integrale aanpak schulden en ondersteuningstraject Maatregel 23 in het kader van bezuinigen en ombuigen	Een groot aantal inwoners dat gebruik maakt van het Sociaal Domein (w.o. Jeugdzorg en WMO) heeft ook financiële problemen en leven in de armoede. Schulden kunnen de fysieke en psychische gezondheid negatief beïnvloeden. Een slechte gezondheid beïnvloedt de maatschappelijke participatie en zorgt ook voor toenemende zorgkosten.	Inzet gedurende twee jaar van een gerichte en intensieve aanpak van schulden voor inwoners met schulden en een zorgtraject of een uitkering. Tegelijkertijd onderzoeken we of de gemeente zelf een rol moet gaan spelen bij het saneren van schulden en het verstrekken van kredieten.
--	---	---

Overzicht beleidsacties en resultaten/effecten afgelopen beleidsperiode op gebied van jongeren en schulden

Onderwerp	Toelichting	Resultaat & nadere informatie
Onderzoek en voorlichting over omgaan met geld Motie 1706-47	Motie 1706-46 Vraagt om onderzoek naar voorlichting aan jongeren tussen 12 en 15 jaar over het omgaan met geld.	In de Jongerenpeiling 2018 zijn vragen ingevoegd over het omgaan met geld en het hebben van schulden. Deze peiling wordt gehouden onder jongeren tussen 12 en 26 jaar. Deze peiling zal om het jaar worden herhaald. https://zoetermeer.incijfers.nl/rapporten/Stadspeiling-2018-Deelrapport-omgaan-met-geld/606
Overnemen van schulden Motie 1706-67A	Motie 1706-67A verzoekt het college om een pilot met het overnemen van schulden van jongeren.	Sinds het voorjaar van 2018 experimenteert de gemeente Zoetermeer met maatwerkoplossingen voor jongeren die door ernstige schulden zodanig worden beperkt in hun maatschappelijke ontwikkeling dat zij dreigen uit te vallen uit opleiding of werk.



Overzicht beleidsacties en resultaten/effecten afgelopen beleidsperiode op gebied van participatie

Onderwerp	Toelichting	Resultaat & nadere informatie
<p>Social return on investment (SROI) Motie 1412-19</p> <p>Evaluatie SROI motie 1511-37</p>	<p>Social Return in Investment is een van de instrumenten, waarbij 5% van de aanbestedingssom moet worden ingevuld ter bevordering van MVO-activiteiten en/of arbeidsparticipatie in Zoetermeer. Het SEBO Keurmerk geeft blijk van waardering van de gemeente voor ondernemers die maatschappelijk verantwoord willen ondernemen.</p>	<p>Om de uitvoering van de SROI te verbeteren en beter te verankeren in de organisatie is er een projectleider SROI aangesteld bij het Werkgeversservicepunt. De projectleider werkt daarbij ook samen met medewerkers vanuit de andere gemeenten in de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal.</p> <p>Op dit moment zijn er 55 ondernemers met een SEBO Keurmerk.</p>
<p>Verdiepende analyses re-integratie Analyse 2014 Analyse 2015</p>	<p>Bij het meten van de effectiviteit van re-integratie gaat het om inzicht in de vraag: wat draagt bij aan de re-integratie van de werkzoekende? Het effect is niet alleen in cijfers uit te drukken, maar valt ook af te leiden uit de kwaliteit, dynamiek en maatschappelijke meerwaarde. Niet alle resultaten zijn dus meetbaar, maar kunnen wel merkbaar zijn. Daarom beschrijven de rapportages de effectiviteit vanuit drie invalshoeken: cijfermatig, vergelijk met de resultaten van andere gemeenten en inzoomen op de praktijk.</p>	<p>Vanwege de samenvoeging van het sociaal domein is bevestigd op welke wijze de Raad op een goede manier inzicht verschaft kon worden binnen de bredere context. De Raad wordt nu door de kwartaalrapportages sociaal domein geïnformeerd.</p>
<p>Actieplan Sociale Activering; onbenutte kwaliteiten (motie 1506-62a)</p> <p>Actieplan re-integratie 2018 en evaluatieonderzoek proeftuinen (toezegging 622 en 636)</p>	<p>De afgelopen periode is de inzet van sociale activering geïntensiveerd om de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt naar vermogen mee te laten doen. Uit het evaluatieonderzoek 'Aandacht werkt' blijkt dat er goede resultaten worden gehaald.</p> <p>Er zijn mogelijkheden voor groei en ontwikkeling van een aantal afslagen op de rotonde van re-integratie. Daar wordt in 2018 op ingezet.</p>	<p>In 2018 wordt ingezet op de aanbevelingen van het evaluatierapport en de groei en ontwikkelingsmogelijkheden van verschillende afslagen op de rotonde van re-integratie. De resultaten hiervan worden meegenomen in de op te stellen kadernota.</p>
<p>Inzichtelijkheid in- en uitstroom bijstand (motie 1806-33 SP)</p>	<p>In deze motie werd gevraagd om te specificeren hoeveel nieuwe bijstandsaanvragen er binnen zijn gekomen en hoeveel duurzaam werk hebben gevonden.</p>	<p>Afgedaan met een memo aan de raad, gepubliceerd op 17 april 2019.</p>
<p>Plekken instroom DSW benutten (motie 1811-03 CDA)</p>	<p>Gevraagd werd om een inspanning om de plekken Nieuw Beschut Werk in te vullen.</p>	<p>Afgedaan met een memo aan de raad, gepubliceerd op 6 maart 2019.</p>
<p>Redenen van onterecht verstrekken van uitkeringen (Toezegging 130)</p>	<p>Gevraagd werd om een nadere specificatie van de redenen waarom een uitkering door de gemeente ten onrechte is verstrekt.</p>	<p>Afgedaan met een memo aan de raad, gepubliceerd op 16 oktober 2019.</p>

<p>Informatie over uitstroom (Toezegging 136)</p>	<p>Informatie over de uitstroom gekoppeld aan de doelstellingen aan de gemeenteraad.</p>	<p>In de kadernota gaan we in op het sturen op de gewenste impact en outcome. Uitstroom is één van de indicatoren die we meten om een beeld te geven. Het is belangrijk om de indicatoren in samenhang te bekijken en om kwalitatief onderzoek te doen. Het realiseren van uitstroom wordt namelijk ook grotendeels beïnvloed door de hoog-en laagconjunctuur.</p>
<p>Anders organiseren bewindvoering Maatregel 31 in het kader van bezuinigen en ombuigen</p>	<p>De gemeente geeft via de bijzondere bijstand nu bijna 1 miljoen per jaar uit aan bewindvoeringskosten. We willen onderzoeken op welke wijze we de kosten kunnen beperken door deze dienstverlening gedeeltelijk zelf te gaan aanbieden of te voorkomen dat deze nodig is.</p>	<p>We maken bij het onderzoek gebruik van de ervaringen van andere gemeenten en onze eigen ervaringen met de bewindvoersdesk en de daaruit ontstane contacten met bewindvoerders.</p>
<p>Toezegging 158</p>	<p>Het voorkomen van schulden door vaste lasten in te houden.</p>	<p>We starten een Pilot 'Ontzorgen en toerusten' voor nieuwkomers in het kader van het Pilotprogramma Inburgering. De eerste zes maanden worden de vaste lasten van de vergunninghouder uit de uitkering betaald. Door de inzet van budget coaching worden deelnemers toegerust om financieel zelfredzaam te worden.</p>

